

LUMINA PENTRU TOTI

Nu este mărire fără virtute, dar nici virtute fără lumină. Deci, lumină 'nainte de tóte

Nățiunea cé mai mare este acea care are cele mai multe școle

Școła este arma viitorului.

Familia și școła trebuie să lucreze împreună la educația copiilor.

Scopul principal al educației este formarea caracterelor energice și morale.

Educația și ajunge scopul prin ajutorul instrucțiunii.

REVISTA ILUSTRATA

DE ENCICLOPEDIÉ ȘI DE PEDAGOGIE PENTRU LUMINAREA POPORULUI

DIRECTOR : ENIU D. BALTÉNU

Redacția și administrația se află la Pensionatul «ENIU-BALTÉNU», Calea Moșilor, 138

Apare de două ori pe lună în 24 pagine sau o dată în 48 pagine

Abonamentul pe an 10 lei, pe 6 luni 5 lei

Pentru străinătate 11 lei pe an. Ediția de lux costă îndoit

TIPOGRAFIA C. PETRESCU-CONDURATU
1887

Bibl. Univ. Cluj

Nr. 1185-1923

REVISTA PEDAGOGICA „LUMINA PENTRU TOTI“

APARE ÎN BUCUREȘCI

CALEA MOSILOR 138, PE AN 10 LEI

Cuprinsul *X*-ului 12 anul 2, Maiu 1887

Pag.

Inștiințare înscrisă pentru abonații anului III, Direcția	567
Sentințe morale de Pr. St. Stoicescu	568—569
Din metodologia pedagogică, geografia intuitivă de E. B.	569—575
Gacina reședința de vară a împăratului Rusiei	575—577
Cum învață Gertruda copiii săi? de E. B.	577—584
Sonet de P. Drăghicescu	584
Trăsnetu de E. B.	584—587
Necazul și veselia	587—588
Schițe din istoria pedagogiei. Stoicii, de Ión Russu	588—592
Literatură populară. Jigmond-Craiu și Moțoiu din Făgărași de Pr. St. Stoicescu	592—593
Cestiuni pedagogice. Grădina de copii de At. Popescu	594—601
Metodologia privită din punct de vedere filosofic, de Eniu Bălténu	602—605
Sfaturi folositoare	606—607
Din pedagogie, de Pr. V. Diaconescu	607—609
Semne de înaintare de E. B.	609—613
Vorbe bune pentru D-nii Sturza-Haret de E. B.	613—615
Notițe Literare. Redacția.	615—616
Literatura de spirit.	616—617
Correspondența	617—618
Tabla generală a materiilor publicate în revistă în anul II.	619—621

LUCRĂRILE LUI ENIU-BALTEANU, TIPĂRITE

1. *Studiu asupra poeziei la Eleni*, 4 lei.
  2. Din *Metoda de a învăța pe copii cu înlesnire scrierea și citirea*, ediție nouă d'abia a apărut din conductor CĂRTICICA I care costă 35 bani.
- Din *Invetămîntul intuitiv pentru copii de amîndouă sexele, dupe metoda și procedurile lui Pestalozzi și Froebel*, au apărut următoarele lecțiuni:
3. *Lecția I, FLÓREA*, costă 20 bani.
  4. *Lecția II, MINCÉ*, costă 30 bani.
  5. *Lecția III, CUBUL*, costă 20 bani.
  6. *Lecția IV, CILINDRUL, SFERA și CERCUL*, id. 20 bani.
- Din *Biografiile ómenilor mari* au apărut până acum numai următoarele:
7. CARMEN SYLVA, ilustrată, 40 bani.
  8. DAVILA, ilustrat, 50 bani.
- Din *Studiul naturei*, numai:
9. CĂRTICICA I, ilustrată, 20 bani.
  - 10 «LUMINĂ PENTRU TOTI», revistă pedagogică, abonamentul 10 lei pe an și 5 lei pe 6 luni, pentru România, 11 pentru străinătate.
  - 11 DISCURS ASUPRA STILULUI DE BUFON, traducere, 30 bani.

REVISTA ILUSTRATA
DE ENCICLOPEDIA ȘI DE PEDAGOGIE PENTRU LUMINAREA POPORULUI

—❁—
DIRECTOR: ENIU D. BALTEANU

INȘTIINȚARE INSEMNAȚĂ PENTRU ABONAȚII ANULUI III

Cu acest număr s'a sfârșit anul al II al acestei reviste și pentru că avem dorința a'i aduce noui îmbunătățiri cu începerea anului al III, vrem să vedem mai întâi numărul abonaților siguri pe cari putem compta in viitorul an; de aceea persoanele cari ne vor trimite acum abonamentul pe anul al III, vor trimite numai noue lei in loc de dece. Pentru o jumătate an nu putem face scădemânt.

DIRECȚIA.

SENTINTE MORALE

Este mic numărul ómenilor in stare să spună ce gândesc, și să facă ce ȃic.

* * *

Omul sclav al pasiunilor sale este cu mult mai vrednic de plâns de cât acela, care geme in cé mai aspră servitute: acesta n'are de cât să mulțumescă un singur stăpân; cel alt are cu atâția tirani câte pasiuni are.

* * *

Un înțelept a ȃis: Instrucțiunea este o comórá, iar munca in instrucțiune este cheia comórei.

* * *

Se iartă ómenilor lipsa totală de talente; dar se desprețuesc, când n'au nici o virtute.

* * *

Inima omului ingrát este asemenea unui deșert, care bé cu lăcomie plóia cădută pe el, o înghite și nu produce nimic.

* * *

A puté trăi cu sine-ínsuși, și a ști trăi cu alții, acésta este știința vieței.

* * *

Limitele științei sint ca ale orizontului: cu cât te apropii mai mult de ele, cu atât mai mult ele se depărtéză.

* * *

Omul, care a știut să învingă pasiunile sale, și să își pună un frâu, a căștigat cé mai frumoasă din tóte victoriile.

* * *

Cel mai mare defect ce póte avé un om, este acela de a se crede că n'are nici unul.

* * *

O femeie frumoasă place ochilor; o femeie bună place inimii, cé d'ântéiú este un *giuvaer*, cé d'a doua o comórá.

* * *

Un om cu firea ré nu va puté iubi binele public; pentru că, cum omul care n'a iubit nici-o-datá pe nimeni, va puté el iubi atâtea milióne de ómeni?

Omul care nu știe păzi secretul, este o scrisoare deschisă; totă lumea o poate citi.

* * *

Impulsiunile inimii sînt câte o dată înșelătoare, părăsește-le dacă vrei să fii fericit.

* * *

Vițitul este o bătă cu atât mai rușinosă cu cât cei cari sînt atacați de el, refuză de a întrebuința remediurile cu cari s'ar pute țămădui.

Culese de prin diferiți autori de
PR. ST. STOICESCU

DIN METOLOGIA PEDAGOGICA

GEOGRAFIA INTUITIVA

Mulți pierd din vedere scopul principal al învățaturii din clasele primare. Aceștia cred că unicul scop al școlii primare este de a vîri în capul copiilor cât mai multe noțiuni de cari ei s'ar pute folosi mai târziu. Inteniații pe acest principiu, când predau geografia stăruiesc ca școlarii să cunoscă nume de țeri, de orașe, de munți, de mări, de riuri, etc., negreșit din cele mai însemnate; asemenea dascăli mai stăruiesc ca școlarii lor să copieze unele harte și apoi să le reproducă fără model. Cei cari susțin că acesta este învățare intuitivă se înșelă, pentru că ținerea minte de vorbe fiind singura temelie, singurul sprijin al acestei învățături, de ndată ce copilul nu și aduce aminte cuvintele, această clădire întregă de vorbe, ridicată cu mare chin de școlarii, se dărîmă și școlarul rămâne mut; harta îi pare o enigmă a cării adevărată însemnare rămâne neînțelesă de el sau rău înțelesă. În scurt timp după terminarea claselor primare, școlarul uită multe din numirile învățate prin dese repetiții mecanicești.

În adevăr, or-cine știe că cé mai mare parte din absolvenții claselor primare sau și din ai celor gimnasiale nu se pot servi, în practică, cu un plan de oraș sau cu o hartă a depositului de rășboi;—că orientarea în *realitate* e pentru ei un lucru cam necunoscut;—că ideile lor asupra formei, dimensiilor și mișcărilor pământului, asupra împărțirii uscatului și apelor, animalelor și plantelor, asupra *marilor fenomene meteorologice* (1) al căror teatru e pământul, asupra poziții relative a puntelor principale ale pământului și asupra distanțelor cari le despart, aceste idei ale lor sint încurcate și mai tot-d'a-una greșite. În sfârșit, cei mai buni școlari, la câți-va ani după isbulirea lor la concursuri, se ved mai tot așa de neștiutori în geografie ca și acei cari n'aũ învățat-o nici-o-dată, și fôrte rar se găsește un școlar care să simță gust pentru aceste studii așa de interesante și așa de folositoare.

Aceste rezultate rele sint urmarea neînlăturată a sistemului de învățământ care se ocupă numai cu ținerea minți de numiri și care nu procedă nici-o-dată prin observarea directă a lucrurilor.

Învățământul primar n'are de scop unic să învețe pe copii noțiunile de cari se vor puté servi când vor fi mari. *Scopul lui principal este desvoltarea tuturor facultăților intelectuale, și științele trebuie să fie considerate ca materia exercițiilor cari conduc la acest rezultat. Cu alte cuvinte «misiunea adevărată a învățământului primar este să deștepte în copii dorința de a ști, aducând în stare mintea să pôată pricepe,»* dice D-nul P. Tempels, cu tot dreptul.

(1) Precum fulgerile, plôia, uena etc.

Ast-fel, în cea-ce privește geografia, nu este vorba să căutăm numai a face pe școlarii să ție minte unele noțiuni; acesta este scopul de a doua mână al învățământului; dar această știință trebuie să se învețe printr'un șir de exerciții cari să robescă atenția copiilor, cari să lovască simțurile lor și să pună în poziție facultățile lor de observație și de reflexiune ca să lucreze cu activitate.

E de mic folos ca școlarul să știe *spune* că pământul e rotund și să pôtă *aduce* câte-va probe despre acesta; e de mic folos ca el să fie în stare a *copia* o hartă, fie chiar și a o reproduce pe din afară; dar, pentru desvoltarea facultăților intelectuale, este de cel mai mare folos ca, printr'un șir de observări și de exerciții făcute de copil însuși, să fie adus treptat a conchide el singur că pământul în adevăr este rotund și să înțelegă, să pricépă că harta este o figură asemănătoare figurii pământului ce é înfățișeză.

Din cele di-se până aci, urmédă că o carte de geografie ca să fie folositore, trebuie să fie făcută conform acestor principii: trebuie să fie o adunare de exerciții intuitive de geografie, matematică elementară și de cartografie, dar potrivite pentru școlarii începători și cari să pôtă folosi chiar și școlariilor primei clase secundare. O asemenea carte ar trebui să fie resumatul lecțiunilor metodice date copiilor de 7 ani până la 11 sau și 12 ani. Metóda desvoltată intr'o asemenea carte nu trebuie să fie întemeiată pe o teorie ideală, ci é trebuie să reiasă treptat din esperiențe făcute pe tărîmul practicei.

Intr'o ast-fel de carte poți presăra ici și colo noțiuni cari, de și n'ar face parte directă din geografie, totuși, pentru înțelegerea unor cestiuni geografice, ar fi

necesare; de ôre-ce feluritele științe nu sint pe deplin despărțite între ele în unele puncte; de aceea ele se luminează și se complectază reciproc; și, afară de acesta, este bine să profităm de ocaziile ce se presintă în mod firesc spre a lărgi orizontul cugetării copilului și spre a face învățarea geografiei cât se poate mai atrăgătoare cu ajutorul amănuntelor cari țin atenția și imaginația lui deștepte.

Pentru ca aceste exerciții să aibe preț, să fie folositoare, ele trebuiesc să fie în adevăr executate de școlari. Aceste exerciții nu sint niște lecții cari să se de învătăț sau cari să fie spuse de profesori dupe catedră. Cuvântul dascălului este predat pentru inteligența școlarilor săi, dacă ei sint obligați să'l asculte ca pasivi. Vorbele nu produc nimic dacă nu s'aplică la lucruri observate cu atenție și înțelese pe deplin de copil. *Vorbele* cu *lucrurile* și *lucrurile* cu *vorbele*, ast-fel trebuie să fie principiul temeinic al or-cării metode în școla primară. Iată cauza pentru care toate lecțiile de geografie nu pot fi date numai în clasă. În adevăr, cine vré să facă pe copii ca să pricépă elementele geografiei, trebuie să'i scótă din clasă, să'i ducă împrejurul școlei, să traverseze cu ei comuna în toate direcțiile, să viziteze vecinătățile comunei, să percurgă o parte din țară; de ôre-ce nu se poate întrégă, creând mereu împrejurări cari să le deștepte atenția, să'i puie ca să ridice planuri de drumuri, de riuri, de locuri mai mult sau mai puțin întinse, învățându'i prin practică să urmeze pe hartă itinerarul (drumul) excursiunilor. După reintrarea în clasă, profesorul profită de intuițiile dobândite de școlarii săi, pentru ca să clădescă pe această temelie trainică o învățatură mai întinsă, mai completă.

Este lung timp de când pedagogii desbat între ei, dacă geografia trebuie să se predé *analitic* sau *sintetic*, și tot se mai află astă-zi pedagogi cari primesc un singur mod, înlăturând cu totul pe al doile. Așa, unii susțin ca geografia să se predé în mod analitic, după regulile analizei; alții după regulile sintesei. Dar fie-care din aceste două moduri, luat a parte, nu pôte da rezultate complete; căci, dacă pleci de la școlă sau de la casa părintescă pentru ca să studiezi, pas cu pas, împrejuririle cele mai apropiate, apoi localitățile vecine (adică comuna, plasa, județul, patria, Europa, etc.), atunci nu vei ajunge la concepțiunea, la ideia despre pământ luat în întregul lui, și, afară de acesta, va fi greu și chiar imposibil de a face pe copii să pătrundă succesiv înlănțuirea faptelor studiate și să dé idei limpezi despre întreg. Din contra, dacă ieși ca punct de plecare globul pământesc întreg, atunci e adevărat că vei puté grupa firește faptele generale ale geografiei fizice, dar vei arunca pe copil, de la început, și fără nici o preparație, într'o lume de idei din cari el nu va înțelege nimic; vei fi silit să înveți pe copil vorbe; nu te vei adresa inteligenței lui, nu vei puté proceda prin adevărata intuiție, dar care este singurul mijloc potrivit în prima periódă a desvoltării mintale.

Un sistem mixt, întemeiat pe analiză și pe sintesă combinate, întrunește folósele fie-cărui din aceste două moduri și înlătură inconvenientele lor. Dar neapărat că în aplicație trebuie să începem prin intuițiuni sensibile și directe; să urmăm pe acest drum cât de lung timp vom puté și să alergăm la infățișări artificiale ale pământului și ale părților lui (sfere, globuri și harte geografice), numai după ce copiii vor fi priceput bine

adeverata lor însemnare cu ajutorul exercițiilor cari-i fac să *găsescă*, întru cât-va, ei înșiși aceste mijloce convenționale de a figura suprafața globului. Observări astronomice, concepțiunea punctelor cardinale, a meridianelor, a paralelelor, a formei pământului; măsurări de lungimi și de suprafață, ast-fel sînt exercițiile preparatōre cele mai însemnate, nu numai din punctul de vedere al cunoștinței geografii, dar mai cu sēmă din punctul de vedere al desvoltării facultăților intelectuale.

Elémentele geografiei trebuie comunicate copiilor după gradul de greutate pentru ei, nu după înlănțuirea științifică. Ast-fel, e bine să predăm în tōte clasele primare geografia locală și geografia generală, geografia matematică și construcția hartelor.

În tōte plimbările făcute de școlari sub conducerea profesorului, trebuie să se facă nomenclatura (să se spună numele) obiectelor cunoscute sau necunoscute ce se întălnesc în cale, să se schițeze harte, să se facă observări astronomice, etc.; și, în clasă, studiul sferei, globului pămēntesc și al hărților generale se face în aceeași clasă unde se face geografia specială a țerei.

O asemenea carte nu pōte cuprinde tōtă geografia școlei primare. Ba încă é nu pōte fi de cât introducția la geografia proprie dīsă, la geografia care are de scop descrierea suprafeței pămēnteșii și care nu pōte fi predată cu folos pentru copii de cât în clasele mai înalte ale școlei primare, când, prin eserciții numerōse, școlarii aū înțeles pe deplin noțiunile elementare ale geografiei matematice, când cunosc cartografia, adică procedurile speciale pentru facere de hărți și când s'aū familiarisat cu întrebuintărea hărților. Atunci, și numai atunci, pământul luat ca un corp viū trebuie să fie

centrul către care să se îndrepteze toate studiile de geografie cari ast-fel formază un curs mai atrăgător, mai însufletit și mai colorat de cât or-care alt curs. .

Cam ast-fel vorbește D-nul A. Sluys, marele geograf belgian.

Rămâne acum să ne ocupăm de cartea care trebuie să însușescă condițiile espuse până aci, pentru ca să introducă în școlelele noastre gustul studiilor geografice.

ENIU BĂLTĒNU.

GACINA

REȘEDINȚA DE VARĂ A ÎMPĒRATULUI RUSIEI

Iată ce puturăm afla din gura ómenilor cari au fost adese chemați prin serviciul lor pe lângă suveranul Rusiei, despre actuala reședință de vară a Țarului :

Gacina se află între cele două reședințe de vară, Tzar-koe-Selo și Krasnoe-Selo.

Până la suirea pe tron a împĒratului de ađi, Alexandru III, se vorbise fórt puțin de acest castel. Se știa mai cu sémă că cáiniț de la Gacina erau renumiți. Când Țarul Neculae vroia să se arate bine-voitor către cine-va, îi dádea un cáine de la Gacina (Gatchina).

Castelul a fost clădit de Petre cel Mare, când îl dáruí surori sale Nathalia. ImpĒrătésa Ecaterina îl dádu lui Orloff. El facu mari schimbări, adăogă două aripi și aduse un architect italian, Rinaldi, pentru a decora interiorul castelului. După mórtea favoritului, împĒrătésa rescumpără castelul, și'l puse la dispoziția marelui duce Paul care'l ocupă mai mulți ani. De atunci castelul nu a fost locuit de cât fórt rar.

Gacina are forma unui pătrat prelungit: în fie-care colț se ridică un turn. Are trei caturí, cel d'întĒiu este sprijinit de niște stálpí de marmoră din Finlanda.

Interiorul castelului nu presintă nimic particular; este

un castel ca toate celelalte. De câțiva ani însă, împărăteasa a adus tablouri de la palatul Ermitagiu și de la palatul de iarnă. Parcul care ocolește castelul este plantat într'un mod admirabil: afară de asta, natura înlesnise lucrarea grădinarilor, o gârlișoră și două miei lacuri se află în parc, care este împrejmuit de ziduri. Pădurea din dosul parcului este asemenea împrejmuită. Această lucrare nu a fost întreprinsă de cât de vre-o cinci ani, și a costat sume enorme.

Nu mai este de zis că supravegherea castelului este foarte aspră. Drumurile care duc la Gacina sînt tot-d'auna brăsdate de patrule care opresc pe trecători, cerîndule hârtiele lor: stațiunea drumului de fer este asemenea supraveghiată, de și é nu servește de cât la trebuințele curții. Persónele care nu fac parte din serviciul imperial nu se pot sui în tren nici a se da jos la stațiunea de la Gacina. Imprejurul zidului parcului este un șir de sentinele, care sînt puse la distanța de 25 metri unele de altele, și care se schimbă la fie-care cés, pentru ca ori-ce încetare a supravegherii să fie imposibilă. Intrarea în parc și în castel nu este permisă nici slugilor, nici chiar amploiaților cabinetului imperial, de cât la prezentarea unei cărți de circulație, carte a cărei culóre se schimbă din opt în opt zile. Mai mult, este oprit persónelor care locuiesc castelul, și or-care le ar fi rangul la curte, de a încuia ușile odăilor nici ziua nici noaptea. Generalul Richter, îngrijitor general al locuințelor imperiale, și generalul Tycherevin, șeful poliției de siguranța imperială, au dreptul să facă când le va plăcé perchiziții prin odăi.

Se vede dar că toate măsurile de precauțiune sînt luate și bine luate. Datoria era cu atât mai gré că óspeții castelului nu vroiau să bage în seamă prezența poliției. Țarul vrea ca să se veghieze asupra persónei sale, dar nu vrea în nimic să renunțe la distrațiunile lui favorite: plimbările, vîntórea, pescuitul, preumblarea cu luntrea. El se duce adese în pădurea ce se învecinește cu castelul, și s'a întemplat de multe ori ca agenții poliției care 'l urmăria

să fie luați drept conspiratori. Impărătesa care este tot-d'auna plină de griji ce nu arată, a pus să zidescă două galerii în care a adunat tot ce poate distra pe Țar. É a obținut după mai multe rugăciuni ca Impăratul să facă preumblarea lui zilnică în acele galerii, cel puțin, când timpul este urit. Suveranii fac adese preumblări cu trăsura, sau se petrecă câte-va ore la San-Petersburg, care nu este de cât la 10 kilometre de Gacina. Nică acolo, Țarul nu voește escorte militare. El dă probe, în împrejurările actuale, de un curagiū și de un sânge rece remarcabil. S'a vădut, nu de mult amestecându-se prin mulțime, la un incendiu care devasta una din stradele cele mai strimte ale capitalei.

Imprejurul castelului Gacina, este un adevărat lagăr, și nu ai crede, trecând cu drumul de fier, că totă acă armată este acolo numai pentru a păzi pe un singur om, șeful a 240 milioane de supuși! și cu toate acestea, este adevărat. Țarul este obligat de a locui un mic castel clădit în mijlocul unei câmpii despoiată, un castel care nu are nică un trecut istoric, care nu se poate compara nică cu Versailles, nică cu Windsor, nică cu Schoenbrun, nică cu Postdam, și toate acestea din cauza unor fanatici care ar fi în stare să comită or-ce crimă spre a ajunge la un scop cu totul himeric. Rusia își iubește împăratul, și nu vor pute căți-va fanatici să schimbe sentimentele unui popor întreg.

(Gazeta Buzăului)

CUM INVĒTA GERTRUDA CŌPIII SĒI?

(CAPUL D'OPERĂ PEDAGOGIC AL LUI PESTALOZZI,
COMPUS DIN 14 EPISTOLE ADRESATE AMICULUI SĒU GESNER)

EPISTOLA A SĒPTEA (1)

(Urmare)

Aci este locul, amice Gesner, să vorbim despre esercițiul al doilé, asupra *verbelor compuse*.

PUNERE (2) însemnă : *a aședa, a începe, a semena, a planta.*

(1) Veđi No. precedent.

(2) Aci nu se poate traduce esact cugetarea lui Pestalozzi,

Puiū cartea pe masă ; astă-đi s'a pus temelia palatului ; Vasile pune porumb, iar cantonierii pun tei pe lângă șosé.

SUPUNERE însemnă : *punere, sub punere, sub autoritatea cui-va*. Englesii supun India.

Omul care se supune altuia se ăice *supus*, iar care supune se numește *supuitor*.

REPUNERE : a pierde, a omori pe cine-va. De ex., el mî-a rēpus pe tată-meū.

PRESUNERE : a-și inchipui. De ex., voi vē presupuneți că sinteți grozavi.

RESPIRARE (resuflare). Respir slab, tare, repede, încet. Respir din nou, când respirația mé s'a suspens și reia cursul seū. *Inspirăm* aer, când réposatul *espira* (iși da sufletul).

Apoi înainte încă și lărgesc cercul acestor exerciū formând frase đin ce în ce mai întinse, cari devin ast-fel đin ce în ce mai determinative și intră treptat în desvoltări đin ce în ce mai variate. De exemplu : *eū voiū păstra*. Eū nu voiū păstra alt-fel sănătatea. După câte am suferit, nu voiū păstra alt-fel sănătatea. Dupe câte am suferit în bóla mé, nu voiū păstra alt-fel sănătatea de cât prin moderațiune.

Dupe câte am suferit în bóla mé, nu voiū păstra alt-fel sănătatea de cât prin moderația cé mai mare. Dupe câte am suferit în bóla mé, nu voiū păstra alt-fel sănătatea de cât prin moderațiunea cé mai mare și prin regularitate. Dupe câte am suferit în bóla mé, nu voiū păstra sănătatea alt-fel de cât prin moderația cé mai mare și prin regularitatea în tóte lucrurile.

Fie-care din aceste frase va fi conjugată în tóte persónele și timpurile ; ast-fel :

Eū voiūpăstra, tu vei păstra, el va păstra, noi vom păstra, etc. Eū voiū păstra sănătatea, tu vei păstra sănătatea, el va p. s., noi vom p. s., etc. Eū am păstrat, tu ai p., el a p., noi am p., voi ați p., etc. Eū am păstrat sănătatea, tu ai p. s., etc.

Aceste frase se intipăresc ast-fel adânc în spiritul scolărilor ; de aceea avem grijă de le alegem cu totul instructive, în stare să înalțe sufletul și potrivite cu condiția copiilor.

Afară de acestea, pentru ca să întrebuițăm și să adăogăm puterea intelectuală dobēndită pină aci prin aceste

exercițiilor, eu unesc cu ele modele pentru descriere de lucruri sau fapte materiale. Exemplu : «Un *clopot* este o cășcă mare, deschisă în partea de jos, unde e mai largă de cât în partea de sus, are perețele gros, rotund, d'ordinar atârnat liber, el merge îngustându-se de jos în sus, se încovoe în formă ovală la partea de sus, și are în mijloc o limbă atârnată liber și perpendicular, care lovește de fie-care parte buza inferioară a clopotului, când tragem tare de tot clopotul și produce ast-fel sgomotul numit de noi sunetul clopotului.» Dupe o asemenea descriere urmăm din nou mai departe cu esplicarea verbelor, ast-fel :

MERGE va să țină *a se mișca înaintând pas cu pas.*

A STA IN PICIÖRE va să țină *a ține corpul pe piciorë într'o poziție verticală.*

A STA LUNGIT CULCAT va să țină *a se repausa pe ceva, ținând corpul în poziție orizontală.*

A ȘEDÉ va să țină *a se repausa pe un scaun sau pe alt-ceva, în poziția în care corpul face de ordină un unghiü îndoit.*

A STA IN GENUCHİ va să țină *a se repausa pe piciorë, indoite așa în cât fac un unghiü.*

A SE PLECA : *a lăsa în jos corpul prin indoirea genuchelor.*

Tot ast-fel urméză Pestalozzi și cu alte câte-va verbe, dupe care apoi țină așa :

Aș voi să termin șirul acestor exerciții de limbă printr'o carte (1) ce voi lăsa la mörte școlarilor mei. În acé carte, imi propui, ca, cu ocazia principalelor verbe ale limbii, să espuu copiilor în trăsături mari și tot în înțelesul cum ele m'aü impresionat, să espun considerațiunile, rezultate din experiența vieței mele, cari pentru mine aü cé mai mare însemnătate și cari m'aü atins în parte, relativ la stările sau la acțiunile espimate prin acele verbe. Aceste exerciții aü de scop să ali-pescă adevăruri, observări esacte, sentimente curate, la vorbele cari arală întréga existență activă și pasivă a omenirii. De exemplu :

A RESPIRA. Viața ta ține numai de o suflare. Omule, când spumești de furie, când plămăni tēi absorb ca o otravă aerul

(1) Manuserisul întreg s'a tipărit, la 1872, în ediția Seyffarth

curat de la țară, ce faci tu atunci? Nu este așa că atunci tu-ți pierdi resuflarea și ast-fel scapi de furia ta persónele cari suferiaú din acéstă caúsă?

A MĂRI VALÓREA. S'a împărțit pământul în părțicele, pentru ca să i se mărescă valórea. Asta e origina proprietății; legitimitatea ei constă în scopul ei, unde trebuie tot-d'a-una și numai acolo cercetată, cu care scop é nici odată nu póte fi în contradicere. Dar, dacă statul permite proprietarului său își permite și el însuși o abatere învederată de la acest scop al proprietății, atunci faptele isolate ale puternicilor și bogăților, rezultate din acéstă violență, ridică pretutindenea un sentiment care nu se stinge nici-odată de tot în inima omului, voiú să dic sentimentul egalității primitive și al dreptului său de a fi despăgubit de partea sa din moșia comună. Și când aceste acte se întind pretutindine, ele provócă și vor provoca, revoluțiunii, ale căror rele urmări vor înceta cu desăvêrsire numai când proprietarii se vor întórce la destinația precisă în vederea căriia omul a împărțit în părțicele de proprietăți pământul primit gratis de la D-șeú.

A ARĂTA. Te superi că nu te poți arăta tot-d'a-una așa cum ai voi să te arăți: nu te supêra că ești silit din timp în timp să fii înțelept, contra voinței tale.

Dar destul despre aceste considerațiuni.

M'am oprit mult asupra limbajului considerat ca mijloc de luminare treptată a ideilor nóstre, pentru că este ântéiul din aceste mijlóce. Caracterul particular al metodei mele este: 1) folosința de limbajú într'un mod mai întins de cât până aci pentru a înălța pe copil de la intuițiuni obscure la idei limpezi, și 2) aplicația principinuí de a esclude din ântéiul invêțămint elementar or-ce îngrămădire de vorbe cari presupun, o cunoștință reală a limbii. Dacă se susține cu drept cuvênt că numai prin luminarea aménunțelor natura ne face să vedem limpede întregul, apoi din acésta decurge că la început trebuie să esplicăm copilului vorbele unele dupe altele, înainte de a ne încerca să-l facem a le înțelege în combinările lor. Primind însă acest adevêr, urmêză de aci goniirea din invêțămint a tuturor cărților de instrucție elementară

publicate pînă ađi, din cauza că tóte aceste cărți presupun că copilul cunoște limba, pe când chemarea lor este tocmai aceea de a învăța pe copil limba. Așa, amice Gesner, în timpul trecut, cele mai bune cărți de învățămînt au uitat că copilul trebuie să învețe a vorbi înainte de a puté vorbi cu el; de aceea, de când miam dat séma despre acésta, nu mă mai mir că copiii trecuți prin școli au pierdut cu desăvêrșire suvenirile religioase și filosofice din trecut. Limbajiul este o artă de cé mai mare însemnătate, sau mai bine este resumatul tuturor artelor dobândite de némul omenesc. Sau ca să vorbim și mai adevêrat, limbajiul este reînvierea, este reproducerea tuturor impresiilor produse asupra omului de natură, în domeniul ei întreg.

Iată deci de ce mă serv de limbajiū (vorbire) și, luând de călăuză sunetele ce copilul întrebuițéază, eū caut să fac pe copil să trecă prin impresii identice impresiilor cari au condus némul omenesc să crezce aceléși sunete. Cuvêntul său limbajiul este un dar frumos. El procură copilului într'un singur moment tot cea-ce natura a întrebuițat atâtea mari de vécuri ca să dé omului.

În cazul de față *limbajiū, vorbire, cuvênt* însemnêză acelaș lucru. O cât bine ar resulta pentru om, dacă ș'ar da séma de puterea ce-i dá vorbirea!

Lăsăm un gol mare în inima civilizații, împingênd așé de departe uitarea de noi înșine într'o asemenea cestiune, nefăcênd nimic spre a învăța clasele de jos să vorbescă, sau chiar puind să învețe pe de rost vorbe isolate, abstracte, un popor care n'are limbajiū!

În adevêr, Indieniī urmaū tocmai așa, pentru ca să mănțină clasa de jos a națiunii lor într'o timpire veșnică și pentru ca să o lase pentru tot-d'auna pe cé din urmă tréptă a némului omenesc!

Dacă Europeii au căđut așa de jos, cauza e că de mai bine de un secol, în școléle începătóre, s'au dat unor vorbe deșerte o așa importanță pentru spiritul omenesc, în cât a distrus în el, nu numai atenția la impresiile naturei, ci și însăși facultatea de a primi aceste impresii. Procedându-se

ast-fel, degradând cu totul pe Europei plină a-i face un popor care se hrănește din vorbe și din frase găunose, cum nu s'a mai vădut pe pământ, *n'au învățat pe acest popor nici chiar să vorbescă*. E de mirare că firea ce bună a omului, cu toate mijlocele ingenioase ce se pun în lucrare pentru a o strica în școlile noastre cu vorbe *sunătoare*, a păstrat în é atâta putere intimă câtă se întâlnește încă în genere în păturile interioare ale poporului. Causa este că prostia și erorea, or cum ar fi îmbrăcate, pörtă în sineși sémânta peirii și ruinei lor; singur adevérul, or cum s'ar îmbrăca, pörtă în sineși un germen de traiú veșnic.

FORMA. Forma este al doilé element de învățămînt, de únde plécă și trebuie să plece or-ce cunoștință a omului și, prin urmare, or-ce mijloc de învățatură, în tot ce é are mai însemnat.

Cunoștința intuitivă a lucrurilor figurate precedă studiul formei. În lecțiile sale, dascálul va trebui deci să revină pe urmele sale, și să țină sémă pe de o parte de natura facultății noastre intuitive, de altă parte de scopul precis al învățămîntului însuși. Întréga noastră știință vine din următoarele isvóre.

1. Din impresiile produse asupra simțurilor noastre de or-ce întempleră pune în atingere cu ele. Acest mod de intuiție este neregulat, confus, fórte încet și de mică însemnătate.

2. Din tot ce impresionéză simțurile noastre prin mijlocirea și sub direcția părinților și dascálilor noștri. Firește că ast-fel de intuiții sint mai mult saú mai puțin generale, coordonate și clasate într'o ordine psihologică, dupe gradul de pricepere și activitate al părinților și dascálilor; mersul lor este de asemenea mai mult saú mai puțin repede, și ajunge mai mult saú mai puțin repede, și ajunge mai mult saú mai puțin iute și sigur la scopul final al instrucțiunii, adică la luminarea ideilor.

3. Din voința noastră de a dobândi lumini și din silințele noastre spontanee pentru descoperirea diferitelor mijloce spre a ne procura noțiuni intuitive. Acest mod adaugă cunoștințelor noastre o valóre proprie și intrinsecă și ne dá asupra educații noastre o acțiune morală mai directă și mai personală,

pentru că rezultatele intuițiilor noastre iaș ast-fel în mintea noastră o existență neatârnată.

4. Din rodul muncii, ostenclelor și lucrărilor noastre în toate profesiile și în toate felurile de activitate cari n'au de scop numai observația. Acest mod de dobândirea cunoștințelor alipește intuițiile noastre la starea și situația noastră în lume, face ca rezultatele să concorde cu silințele ce ne dăm pentru împlinirea datoriei și practicarea virtuții, și acest mod de instrucție, chiar prin faptul că și urmăză silit cursul și că efectele produse n'atârna de voința noastră, influențază în adevăr foarte mult asupra justetei, urmării și armonii concepțiilor noastre, pină să ne atingem scopul ce ne am propus, adică limpezirea, luminarea idcilor.

5. În fine tot așa este și cu cunoștințele dobândite prin intuiția care ne învață proprietățile ineseși ale lucrurilor cari, drept vorbind, n'au fost nici o dată supuse observații noastre, dar despre cari ne facem o idee exactă cu ajutorul altor obiecte observate în natură. Prin acest mod de intuiție, progresele instrucției noastre, (cari sint opera curată a simțurilor noastre când ele rezultă din intuiții reale), devin opera inteligenței și a tuturor facultăților noastre, și viața omului se împarte astfel între atâtea feluri de intuiții câte facultăți intelectuale avem. Dar cuvântul *intuiție*, înțeles ast-fel, ia un sens mai cuprinzător și mai larg, de cât sensul ce el are în vorbirea de totă ziua și se întinde așa de departe în cât é îmbrățișază seria întrégă a sentimentelor cari sint nedespărțite de firea sufletului nostru.

Este de mare folos să ne dăm bine séma despre deosibirile dintre toate aceste feluri de intuiție, pentru ca să putem trage din ele reguli pentru fie-care din ele, cari să le fie proprii.

Acum mă întorc la subiectul meu.

Intuiția conștientă a lucrurilor figurate dă naștere artei de măsurare, care se întemeiază direct pe *arta intuițiunii*, care artă de intuiție trebuie deosebită cu totul de simpla putere de a cunoște și de simpla intuiție a lucrurilor. Știința măsurilor se desvóllă din această intuiție perfectă. Tot această intuiție perfectă ne permite să reproducem mai liber rapórtetele

formelor, adică să le *desemnăm*, și acesta numai prin comparația obiectelor și fără regulile măsurării. În sfârșit, noi ne folosim de cunoștința desemnului în studiul *scrierii*.

Ne oprim aici, rămânând să vorbim în No. următor despre arta *măsurării*, *desemnului* și *scrierii*, cu care vom termina acest capitol așa de important din scrierea marelui pedagog Pestalozzi, al cărui portret l'am dat în No. trecut.

E. B.

S O N E T

Pe când mă aflu singur în timp de reverie,
Și las să-mi sbore mințea sub bolta azurie;
Când nu mai văd a lumii negră realitate:
Invidie, cruzime, hoție, nedreptate;

O! cât de plăcută este atunci astă natură
Și cât de mîndr.-mî pare oî și ce creatură!
Un raiu s'arată 'ndată împodobit de stele,
Cu paseri cîntătoare, cu albe floricele,

Verdeță 'mbalsămată, lămâiul și curmalul,
Rîuri șerpuitoare cu unde ca cristalul:
Un loc demn de iubire, de dulce desfatare.

Dar vai! revin în sine-mî și văd, coprins de jale,
Miseria, orórea din a vieții cale....
De ce nu rămân veșnic în dulcea mé visare?!!

1887 Mai 4

P. Drăghicescu

T R A S N E T U L

«H!!!... Fulgerăăă și încăăă... tunăă!!!... Inchin'te să nu
«ne trăsnească!... Ah!!!... vești, cum s'aprinde cerul?!!!...
«Audiți, cum bubue și urlă pe sus, par-că să cață cerul pe
«noi!!!... A plecat Sf. Ilie să se plimbe cu căruța și pesemno

«că s'aũ speriat caii!!... Goniți câinii și pisicile, căci Necuratul stă pe lângă caii și pisici, și Sf. Ilie voind să'l «trăsnească omorâ și prăpădește tot ce'i ese înainte; d'aceea, «trebuie nu numai să ne închinăm, dar încă și să gonim «câinii și pisicile, dupe lângă noi, și să nu stăm în dreptul «ușilor sau ferestrelor!!...»

Ast-fel vorbesc babele române, ba încă și ómenii poporului. Și cine óre 'i va fi învățat acestea?! Religiunea? Nu nici de cum.—Știința? Dar, cine óre a voit să'i învețe această acum o mie de ani sau și mai multe, când tótă lumea era cufundată în intuneric?!... Va să dică nici religiunea, nici știința n'aũ spus poporului român că *Departé-d'ást-loc* stă în părul pisicii, câinelui și în dreptul ușilor și ferestrelor deschise; ei esperiența, această mamă a științelor, i-a învățat că *Uciã-l-tóca* stă ascuns în părul pisicii, în al câinelui, în dreptul ușilor și ferestrelor deschise, în virful tufanilor și al clădirilor înalte; căci s'a văđut mai adese că trăsnetul a căđut pe pisici, pe caii, pe copaci înalți și pe tóte virfurile clădirilor înalte.

Afară de trăsnet trei lucruri sînt mai importante în această vorbire a babelor: 1, *Sf. Ilie*; 2, *Diavolul* și 3, *câinii, pisicile, vîrfurile copacilor și clădirilor înalte, ușile și ferestrele deschise etc.*

Din acestea, Sf. Ilie este *lovitorul,—persecutorul*; cornea este *suferindul,—persecutatul*, cât despre pisici, caii, copaci, ș. a., nu sînt de cât niște *uelte,—instrumente* în cari *Demonul* locuește sau s'ascunde, când îl gonește Sf. Ilie, dic babele. Cu alte vorbe, poporul pare a înțelege, prin această, o luptă între principiul binelui și între acela al rului, adică între divinitate și dahlul necurat; Sf. Ilie aci represintă principiul binelui.

Neamestocându-ne în cestiunile religióse, stabilim în cestiunea ce ne preocupă că *atît Sf. Ilie cât și Dracul* nu sînt persóne, nici măcar ființe; ci, Sf. Ilie ca și necuratul, sînt niște puteri ascunse ale naturei, pe cari puteri poporul le-a personificat, pentru ca să le pótă înțelege mai bine; căci, dupe cum copilul nu s'amusă, nu se încântă și nu se sperie

de cât de cele-ce vede sau pipăc, tot ast-fel este și cu poporul neînvățat. Probele sint nenumărate. Să ne aducem aminte de popóarele vechi, cari personificaseră tóte elementele și puterile naturei, și tóte ideile abstracte, chiar patimile, slăbiciunile omenești la ei erau persóne. Așa, la Egiptieni, căldura cé arđetóre era numită Tifone (deul rēului, necuratul); la popóarele Arice, Ormuz și Ariman erau personificarea binelui și rēului, erau ca să đic așa D-deu și Dracu; la Greci, cerul, pământul, aerul, vântul, sórele, luna etc., erau persóne.

De și de atunci au trecut mii de ani, dar mulțimea, masa popórelor nu s'au înălțat încă la trépta să înțelégă ideile abstracte și elementele naturei cele neatinse de simțuri, n'au ajuns să le înțelégă alt-fel de cât tot personificându-le.

In adevăr, ómenii cu ori cât de puțină învățatură știu că pământul, aerul, norii, ómenii, animalele, paserile și tóte lucrurile din natură au o putere ascunsă in ele, care putere le face să se apropie sau să se depărteze unele de altele. Acéstă putere ómenii învățați au numit'o *electricitate*. Electricitatea nu se póte vedé, nu se póte cântări, nu se póte miroși, ci numai efectele, rezultatele puterii ei se pot vedé. D. e. dacă frec c'un postav o bucată de céră roșiă până se încălzește, atunci o să vedem că acéstă céră atrage fulgi ușori, bucățele de chárțiă, etc. Tot ca cu céră roșiă putem să facem și cu chihlibarul, reșina, stiela, etc.

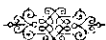
Electricitatea este de două feluri: electricitate pozitivă și negativă (am puté đice bună și ré). D. e. pământul are electricitate negativă, iar aerul are electricitate pozitivă. Pentru ca doi corpí să s'atragă trebuie ca unul s'aibă electricitate pozitivă și celalt negativă. Când doi corpí vor avé améndoii electricitate pozitivă sau negativă se vor depărta unul d'altul. Când doi corpí, cari au electricitate contrariă, s'atrag, atunci produc un foc, o lumină cu o detunare potrivită cantității de electricitate ce se cuprinde in acele corpuri (dupe cum și o pușcă când se descarcă produce o detunare). Norii cari i vedem pe d'asupra capetelor nóstre sint și ei corpuri, formate din aburii apelor. Unii din acești nori

aŭ electricitate negativă, alții pozitivă. Când vin față în față doi nori încărcăți de electricități contrarii, atunci norii atrăgându-se scapără din ei scinteia electrică (fulgerul), care ni se arată ca trăsura,—linie de lumină strălucitoare formând, în spațiu, în atmosferă, niște intortocheturi, zigzaguri mai mult sau mai puțin pronunțate; dar această lumină, acest fulger este urmat d'un sgomot une-ori teribil,—asurđitor! Acest sgomot este tunetul, este uruitul căruței Sf. Ilie.

Din cele ڡise, urmędă că Sf. Ilie, trăsnetorul necuratului, precum și necuratul gonit de Sf. Ilie nu sint alt ceva de căt cele douē feluri de electricități: pozitivă și negativă. Deci nu cu inchinăciunile nioi cu crucile ne vom feri de trăsnet, ci cu depărtarea noastră din uși, din feresre și din or-ce loc, unde se face curent de aer, precum și cu ferela de a ne adăposti sub copaci mari și cruci înalte, căci tôte lucrurile înalte sint isbite adese de trăsnet. De asemenea trebuie să ne ferim de a ține pisică, câine, metal, etc. pe lingă noi în timpul furtunelor cu fulgere și tunete, căci acestea avënd multă electricitate contrarie celei cuprinse în nori, pot atrage trăsnetul și a ne primejdui cu totul.

Cel mai bun mijloc însă de apărare contra trăsnetului este paratonerul, despre care voiŭ vorbi mai pe urmă.

E. B.

NECAZUL SI VESELIA

Tunete resunară și fulgere brăzdară cerul. Atunci, din sinul întunecos al pământului, la chemare a Destinului, Necazul eși. El gemea greŭ, și pe calea lui se ridicău mari stânci și creșteau plante otrăvitoare.

De o dată un curcubeu se ivi între nori. O a doua óră Destinul făcu un semn, și o tînără fecióră cu obrajii rumeni se coborî din ceruri; Aurora o însoția și 'mprejurul ei nașteau flori.

Si Necazul înaintă spre é cu mânie din fundul negrilor lui stânci și 'i ڡise :

— Du-te la stânga, eu mă voi duce la dreapta, ca drumurile noastre să nu se întâlnească nici o dată! Inima mă te arăste cu o ură puternică!

Veselia răspuse surizând:

— Mă voi duce la stânga, dute la dreapta, și nici o dată drumurile noastre să nu se potă întâlni! Imi place lumina sacră a sórelui și fug de chipu-ți întunecos.

Atunci se ridică la cer un nor roșu închis, și se auzi o voce:

— Veți urmări impulsivitatea neștrămutată a Destinului, și caile vóstre se vor încrucișa. In cât, de și despărțite prin ură, vă veți întâlni neconținut, și voi amândoi veți face prin asprime educațiunea copiilor mei. Iată cum din schimbul lecțiilor noastre va puté înflori o gintă barbătescă.

(Gazeta Buzenului)

Schite din istoria pedagogiei. — Stoicii

— Urmare —

Intemeietorul acestei școli a fost *Zenon*, care s'a născut cam pe la a. 340 n. d. Chr. in Cicium, pe insul Cipru. Iar numele de *stoică* și l'a luat această școlă, după cum ne spune *Reinhold*, de la sala împodobită in care și-a început Zenon învățaturile sale.

Despre Zenon ne mai spune istoria, că a fost un om, care in privința caracterului se póte compara cu Socrate; atenienii i-a ridicat statuă după mórtea sa, semn de stímă și iubire ce avéu pentru densus. A fost un om, care mai ales a învățat și citit mult, și când s'a simțit destul de tare și bogat in cunoștințe, a deschis școlă pentru a împărtăși și altora ceea ce știa.

Să trăești in armonie cu natura, iată punctul de plecare a filosofiei și pedagogiei stoicilor. Gândirea numai intru atâta să se întindă, educațiunea numai până acolo să méréga ca să nu ne pună in contra-zicere cu natura; un fel de premeditare ne impune dar chiar prima frasă al întregului învățământ stoic. Și inadever, dacă ne vom da bine séma despre tóte teoriile stoicilor, vom vedea, că ei totul voese se reducá la inteligentă, totul ce fac, supun recei judecați, care ia singură îi póte servi de călăuză omului in calea vicțiilor sale.

De aceia ei nu vor se audă nici de pasiuni, cărora omul tot-dé-una le este sclav, nici de ori-ce porniri sufletești mai puțin tari, dar cari tot-dé-una împiedică și turbură eugctarea, judecarea omului, îl împiedică a face fapte bune, iar după ei, *scopul vieții omului este se fie moral, atât filosofa cât și plăcerile n'au nici o valde...* Activitatea sufletului lor numai intru atâta se mișcă în sfera filosofiei, intru cât ei sint cumpătați la fapte și rece când judecă, iar din plăceri gustă numai pe cele spirituale, pe cele fizice le disprețuesc, căci aceste turbură sufletul, îl aduc adeseori pe om în primejdie, singurele cele sufletești merită să ocupe loc în om.

La ei *filosofia* este un mijloc, care să ne cumpănescă în viață, să ne ajute se facem fapte bune, se deosebim binele de rău, se ajungem dar scopul final al vieții: morala! Iar *plăcerile* sint rezultatul silinței noastre pe care am desfășurat-o când am năsuat spre scopul final. Iar pentru ca se putem fi morali, zice cu Socrate că: trebuie mai întâi se știm, ce este morala: este a *cunoste binele* iar păcatul este o greșală, este când ieși afară din calca binelui. *Scopul educațiunei este dar, de a arêta omului calea binelui, a'l face moral; cât despre fericire așa zicêu ei, aceea este ceva zadarnic, o deșărtăciune, care nu merită să ne ocupăm cu ea.*

Vedem dar până aci trei școli filosofice, mai principale, trei feluri de păreri pedagogice: aceea, în frunte cu Aristotel, care zicea, că sufletului i s'a dat puterea pentru a căuta adevêrul și cauzele lucrurilor; alta, a epicurienilor, care zicea că plăcerile forméză viața,—și acum acêsta a stoicilor, care zicea, că morala, faptele bune sint pentru care este născut omul.

Una se lapadă de tôte, nu mai se pôtă găsi *adevêrul*, alta totul intrebuintéză, numai ca să-și pôtă procura *plăceri*, iar acêsta din urmă le ia și pe cele douê de sus drept niște mijloce, ca să-și pôtă realiza principiile sale.

Trei estremeități! Cele douê pentru că erau primele în felul lor, umblau pe căi nebatute încă de nimenea înainte de ei, și nu știa până unde ține hotarul, când umbli prin locuri necunoscute; iar acêsta din urmă, școla stoicilor s'a născut din cele douê.

Zenon învățase mult, lucru incontestabil! Era în curent cu tôte teoriile antecesorilor și contimporanilor săi. Vedea însă că nici o școlă de până acum nu a dat røde destul de mulțumitoare pentru omenire. Amêndouê se opintêu în multe privințe, și el ca să nu cadă în greșelile pe care le descoperea în aderența celor-l-alte școli, s'a hotărit să întemeieze o altă școlă, care se fie cu totul alt-ceva, lucru

care alt-fel nu i-a succes pe deplin, pentru-că ce a fost bun în dogmele sale, era mai mult imprumutat de la alții, pe care îi studiasse, iar de extremități nu s'a putut feri nici el.

Dacă ar fi cugetat și ar fi raționat atât de bine, pe cât de mult învățase, negreșit că ar fi întemeiat o școală, care să lase în umbră pe toate celelalte, așa însă nu a făcut altceva, de cât a sporit numărul dogmelor, nu-î vorbă și a celor bune, dar și al celor rele, căci *apalia*, care înaintea lor era o virtute, *egoismul* care are atât de mult îi caracteriza—înaintea întregii lumi este ceva de condamnat.

Căci ori și ce am zice, lucitor numai aceea rămâne în lume, ce nu are umbră, iar în învățăturile lor, în principiile lor de educațiune și cugetare, stoicii au multe scăderi: ei nu voiau să știe ce este fericirea și suferința; iar dacă suferău, tăgăduiau, pentru că e umilire a te văita, așa zicéu,—și dacă dedéu de bucurii, pe ei acelea prea puțin îi impresiona și indiferenți erau și de mörte, căci nu știau se prețuiască viața. Filosofie demnă mai mult de niște selbatici, iar nu de niște cugetători profunzi, pentru-că a te mulțumi se declară numai de bune câte-va dogme, și a nu da analiza, vorbele convingetóre, partea adevărat filosofică a lucrurilor, asta dupe părerea mea este a face dogme *numai*, darnu se întemeiezi o școală solidă... A spune, că de geaba am cerceta, căci totul e nesigur în lumea asta—și a nu te încerca să faci ceva lucru solid, a apela numai la buna rațiune a omului când e vorba de convingere, și a nu căuta argumente, cum făcea Zenon, este lucru curând, dar nu duce cu nimic mai departe nici carul greoi al filosofiei, nici pedagogiei nu-î dă un avânt mai fericitor, și nici înaintea omenirii nu deschide o cale mai fericită.

Cât despre psihologia lor, ei se apropie mult de Aristotel. Ei zicéu, că toate cunoștințele noastre le putem câștiga cu ajutorul organelor noastre de intuițiune, însă ca efectele simțite se aibă drept rezultat *cunoșterea și priceperea* lucrului ce ne-a impresionat, e de trebuință și *judecata*, fără de care cunoștințe adevărate nu pot să existe. Iar *adevărata știință* este aceea, pe care nimeni, și cu nici un argument, nu pöte să o slăbéscă în noi, este dar basală pe o hotărîtă, nestrămutată convingere, iar simțirea o asemănau cu urma pe care o lasă pe ceră pecetia, atât numai, că simțirile sufletești nu duréză mult, mai adeseori încetéză causele, care le-a produs, și tot-déuna slăbește cu depărtarea de la timpul în care s'au produs. Iar ideile le împărțéu în idei *posibile, neposibile și nici una nici alta!*... Cele posibile sînt și ele *adeverate și neadeverate*. Adevărate când le credeam cu totă

a noastră convingere, când le-am dobândit într'un mod intuitiv, pipăibil așa zicând, când numai avem nici o nedămirire asupra lor, iar din contră erau neadeverate.

Teoria ideilor *nici una nici alta* era un fel de întorsătură de vorbe basate pe sofisme, în fond nimic clar și hotărît în psihologia lor.

Despre *Dumnezeire* și despre întreg universul credău, că totul în lume este compus din două elemente: din *materia pasivă*, din cari sint făcute lucrurile; și din *elementul activ*, care crează acele lucruri.

Dintre urmașii lui Zenon cei mai însemnați sint: *Kleante*, pe care Zenon îl asemăna cu o tablă tare, pentru faptul, că *Kleante* înveta foarte anevoie, dar ce înveta odată, apoi nici nu uita lesne, și despre care se mai scrie, că pentru ca să pôtă înveta ziua, fiind serac, lucra noaptea, împrejurare din care putem deduce, câtă iubire avea pentru învățatură.

Cel mai productiv și mai neostenit luptător a școlii stoice, a fost însă *Crisipus* din Cilicia, care a desvoltat mai ales dialectica științifică a școlii sale, și a apărat învățăturile stoicilor contra academicianilor, care combătău cu înverșunare pe discipolii lui Zenon. *Diogene* babilonicul, care a ridicat școla stoicilor prin aceia, ca pe la a. 156 n. d. Chr. venind la Roma, face cunoscută filosofia stoicilor Romanilor, cari în puțină vreme aderăză într'un număr foarte mare la învățăturile stoicilor.

Herillus diferea întru atâta de cei-l-alți stoici, că el zicea că omul mai întâiu se cultive științele, și apoi se caute de celelalte lucruri, iar *Aristot* este contrariul acestui principiu, zicând că științele sint ceva de tot abstract, teorii, cari nu merită să ocupe vremea omului, care e scurtă, și pe care numai așa vom pute-o mări în conținut, dacă ne desbrăcau de orice pasiuni și dacă în loc de a ne ocupa cu știința, ne vom pune se facem fapte bune.

Posidoniu, care avea de discipoli pe *Cicero* și *Pompeiu*, și care mai mult de cât toți cei-l-alți, a lătit învățăturile stoicilor între Romani.

Dintre stoicii Romani notăm pe următorii:

Seneca, care în scrierile sale vorbește cu multă vervă despre morala stoicilor, dar merge adeseori până în extremitate.

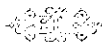
«Nimic bun în lumea acăsta numai morala,—zice *Seneca*,—pe care dacă o posede omul se pôte apropia de D-zeu. Sôrtea nu a putut găsi mai bun apărător și susținător al darurilor sale de cât pe învățați, însă după cum arată experiența, cea mai mare parte a ômenilor nu umblă pe calea moralei, sint moralmente stricați, și dacă păcatele dominătoare se și schimbă câte odată, păcatul nu

incetéză a domni : fipește care om păcătuiește și va păcălăi călă vreme va exista acéstă lume. Omul e plin de slăbiciuni, pe cari nici o filosofie și nici o educațiune nu le va face să dispară, și tocmai pentru aceea omul trebuie să-și dea silința a se apropia de dumnezeire întru căl îi permite neperfeccionarea și neputința omenescă... Întréga viața este chin și mizerie, în a cărei furtună singurul mijloc de scăpare este mărtea, fie aceea chiar cu mâna noastră făcută.»

Cum acestea sînt cuprinse în *Elica* sa, care nu este alt-ceva, de cît expunerea într'un mod simplu și popular a întregii lui credință, care de și este foarte instructivă și descrie într'un mod admirabil importanța și necesitatea moralei, nu are însă meritul de a fi un cap de operă al unui filosof, fiind-că se mărginește la teorii, nu ne înfățișază expunerea ideilor într'un mod sistematic și care se deducă importanța și necesitatea moralei din firea, caracterul omului, ci ne-o spune ca și cum spai niște lucrări frumoase, pe care dacă voești le primești, dacă nu, nu!

Ión Russu

(Va urma).

BCU Cluj / Central University Library Cluj
LITERATURA POPULARA

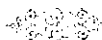
JIMOND-CRAIŢ ŞI MOŢOIŢ DIN FAGARAŞ

Cetatea de Baltă
De cît tóte-î naltă.
Naltă 'n foişóre,
Măruntă 'n privdóre.
La lacul Rătund,
'I-o casă pestricioră,
Şi 'n pridvor afară,
La umbră de Tisă,
'I mare masă lutincă ;
La masă că'mi şade
Domnul Jimond-CraiŢ ;
Cu-a lui Jimonésă
D'albă îmbrătésă
Cinstită crăiasă
Cu splucéna trasă
Cu géua sumésă,
Stă suflet să'mi iasă.
La cé masă 'otinsă
La umbră de tisă.

De boieră coprinsă,
Mai mare era
Domnul Jimond-Caiu
Cu-a lui Jimondésă
Dalbă îmbrătésă.
Ei mâncău şi béu,
Vesel ospătaŢ.
Cobóră,
Cobóră
Pe picior de munte :
MoŢoiŢ, MoŢoiş
Domn diu Făgăraş,
Căine de craş,
Şăruta-mi'Ţaş,
P'un cal aricit,
De vine stărcit,
Făcut pe fugit.
MoŢoiŢ 'mi-e 'ubrăcat :
'N sarică seiaŢ,

Nădrăgei de lână,
 Căciulă de miel,
 De oi de șoimel.
 El că nimerea
 La ce masă ătinsă
 De boieri copriusă,
 Sub umbră de tisă.
 Calul că'l lega
 La masă mergra,
 — Bună ziua, da ;
 Toți îi mulțumia
 La masă 'l poștea.
 Moșoiu ce'mi făcea ?
 — La masă ședeă,
 Bea și mi'și mâuca
 Grijă nu purta.
 Dar ce Jimonésă
 Cinstită Crăiasă
 Cu sprincéna trasă
 Ea că porunca
 Să cânte ceva
 Al cu tambura,
 Căci să jöce vrea.
 Al cu tãmbura
 Danțul că cânta
 Toți că se scula
 Și danțul jură.
 Moșoiu, Moșoiuș
 Domn din Păgăraș
 El că mi'și mâuca.
 Pâu' se sătura.
 Vinșor că bea.
 Apoi se scula
 Iute desbrăca :
 Serică seină,
 Nădrăgei de lână,
 Căciulă de miel
 De oi de șoimel ;
 El că rămănea

'N papucî gălbierî
 Nădragî roșierî,
 Șașa se prindea
 Lângă Jimonésă
 Cinstita Crăiasă
 Cu sprincéna trasă.
 Ea că'mi a strigat :
 — Moșoiu, Moșoiuș,
 „Domn din Păgăraș,
 „Nu pré te sălta
 „De potriua mea !
 Moșoiu ce'mi făcea ?
 De mână-o strângea
 Inel că-i turtea,
 Deștile-i frângea
 Inima-i rănea ;
 Și iar ce făcea ?
 Bată'l Precista.
 — Mâna că băga,
 Pe sub saclușă,
 Scöse-o săbiușă,
 O dată răcnea
 Și când se rep-dea
 Pe Jimonid ția ;
 Apoi ce'mi făcea ?
 — Capu că-i lua,
 Pe masă-l punea,
 Toți se spăimânta.
 Toți că mi'și fugea,
 Și nu rămănea
 De cât el cu ea :
 Moșoiu, Moșoiuș,
 Domn din Păgăraș,
 Și era Jimonésă
 Cinstita Crăiasă
 Cu sprincéna trasă
 Mult timp nu trecea
 Ei se cunună
 Ș'amëndoi trăiau.

CESTIUNI PEDAGOGICE

GRADINELE DE COPII (KINDERGARTEN)

Amicul nostru, D-nul Atanase Popescu, profesorul care muncește din inimă de atâția ani la gimnasiul din Brăila, ne trimite un studiu asupra *Grădinelor de copii*, dar un studiu miezos, scris sub formă de conferință, ținută la Brăila în fața publicului adunat, la 20 Aprilie, într'o școlă din oraș.

Citind această scriere, am găsit-o așa de bine făcută, în cât am crezut că vom face un mare serviciu cititorilor noștri, reproducând în revista noastră părțile principale.

«Pentru unii din D-vastră, dice D. Popescu, pot fi lucruri vechi cele ce voiți ave onórea să vă spun; pentru alții, noi.

«Omul, eșind din starea de barbarie și începând să se civilizeze, a simțit trebuința de óre-care educațiune. Nu se puté alt-fel; căci omul, ca să pótă trăi în societate cu alții, are nevoie de lumina minții, de óre-care disciplină în purtarea sa.

«Invățătura, ca și educația, s'a dat, după împrejurări și după deprinderi, sau în familie sau în anumite reuniuni, cari au luat numire de școlă.

«Pretutindenea s'a recunoscut, că învățătura și educația trebuie să începă din tinerețea omului.

«Invățătura și educația fiind strins legate, a fost totuși discuție între învățații de pe vremuri, când să începă una și când cé-laltă.

«S'a stabilit în urmă, că educațiunea materială și morală, adică dezvoltarea corpului, dezvoltarea simțurilor, ferirea de primejdii, ferirea de apucături sau deprinderi rele etc., să se începă din légan.

«Cât pentru educația intelectuală sau instrucțiunea propriu-șisă, din mai multe păreri, s'a admis aceea, ca copilul

să începă cultura minții de la 7 ani în sus, adecă de atunci, când se dice, că puterile lui sufletești devin mai tari.

«Așa se urmăzeă pretutindenea, și chiar și la noi, cu învățământul primar.

«Vine acum întrebarea : ce să se facă cu copilul până la această vîrstă ? Să'l lăsăm să umble pe drumuri încărduit cu alții, și ast-fel să capete tôte impresiunile, tôte deprinderile, ce i le pôte da strada ? Să'l primim în salóne, unde să asiste și chiar să ia parte la conversațiunea noastră ? Să nu'l punem să facă nimic regulat, după puterile lui, și ast-fel să'l lăsăm în amorțire tôte puterile lui fizice și morale ? or să'i dăm, precum fac mulți, abecedarul de la 4 sau 5 ani și să'l silim a învăța să citească ?

«La aceste întrebări găsim un răspuns încă din secolul al 17^{lea}.

«*Jaquelina Pascal*, sora celebrului scriitor și geometru francez, *Blaise Pascal*, aflându-se ca călugăriță și învățătoare la mănăstirea Port-Royal, compuse la 1657 un regulament pentru copii. Într'un articol dicea așa :

„*Încă de când copiii sînt mici, ca de 4 sau 5 ani, nu trebuie să fie lăsați a nu face nimic tótă ziua, ci să li se împartă mîcele lor lucrări, punându'i să citească un sfert de cês, apoi să se jöce un altul și apoi să lucreze o altă temă mică. Aceste schimbări îi desfătêză și îi împedică d'a dobîndi năravuri rele.*“

«*Enric Pestalozzi* (născut la 1746, mort în 1827) din Elveția, cel mai mare pedagog al timpului modern, puse temelie învățămîntului pe cunoștința directă a lucrurilor, cerënd, ca mintea copilului să fie condusă treptat de la cunoscut la necunoscut, de la ideile procurate de lucrurile ce le are înaintea ochilor, la idei abstracte, la știința propriu zisă. El creă dar *învățămîntul intuitiv*, învățămîntul pe calea ce ni-o arată natura.

«Sistemea lui Pestalozzi are în vedere învățămîntul la or-ce vîrstă, destul, să se facă prin lucruri, ca copilul său or-ce ténăr, care se instruește, să nu pună nimic în memoria sa, de cît aceea ce a observat el însuși sub conducerea învățătorului. Pentru copiii de la 2—6 ani, adică în vîrstă mai

mică de a începe școala primară, Pestalozzi n'a creat o sistemă, măcar că el a voit să asocieze la opera sa pe mame.

«A fost rezervată onoarea acésta lui Frederic Fröbel (n. 1782 m. la 21 Iunie 1852), fiul unui preot protestant de țară din principatul Schwarzburg-Rudolstadt.

Murindu'i mama încă mic fiind, Fröbel fu lipsit de iubirea și de îngrijirile ce numai o mamă pöte da, cum se cade, copilului său. Acésta îl făcu mai târziu să aperse cu înfocare cauza educațiunii materne.

«Mergënd cu tatăl său prin parohie și visitând bordeiele locuitorilor săraci, fu mișcat foarte mult de suferințele ce observă aci și de scenele de familie, la cari asistă. Töte acestea deșteptară în inima junelui Fröbel iubirea de o-

menire și dorința d'a îndrepta relele ce'i fusese dat să ob-

«Perdënd și pe tatăl său, încă de când studia la universitatea din Iena, fu nevoit din cauza neaveri să părăsescă universitatea și să se facă învățator.

«De aci înainte se devolă nemésurat carierei învățământului și întreprinse călătorii pentru a se perfecționa în é.

«Mai întâiu se duse la Pestalozzi în Elveția, și dete lecțiuni căți-va ani (1808—1810) în stabilimentele acestui celebru pedagog. Inițiat în secretu metodei lui Pestalozzi, Fröbel o adoptă în totul, și, întorcëndu-se în patria sa, după o încercare de mai mulți ani, ajunse în fine la ideia d'a începe sistema sa de învățatură cu copiii mici.

«Prima școlă, ce înființă el, pentru copiii cei mici, fu é de la Blakenburg, la anul 1837, și o boteză cu numele de *Kindergarten*, adecă grădina de copii.

«Numele corespunde foarte bine instituțiunii din doué puncte de vedere: mai întâiu copilul mic, se socotește ca o plantă fragetă, ce are nevoie de cultură, spre a puté ajunge o dată să producă flori frumoșe sau röde îmbelșugate; al doilea, școala unde se primesc copiii mici, de ordinar trebuie să aibă și o grădină de plantațiuni pe lângă dënasa, pentru ca copiii, pe lângă deprinderea cu plantarea, să aibă înaintea lor tabloul viu al naturii.

«Mi-ar fi cu greu și ar întrece pôte îndecit cadrul unei conferințe, ca să vé presint ađi sistema întrégă a lui Fröbel.

«Mă voiú márgini dar numai la câte-va puncte capitale.

«Pe lângă trebuința de hrană, cel d'ântéiu lucru ce observăm la copil, chiar de la nașterea lui, este mișcarea.

Maiú întâiú își mișcă mâinile și picioarele în lęgán, apoi, mai mářindu-se umblă de-a-bușele; și, când începe a umbla în picioare, nu'l mai poți opri din alergături, iá prin casă, iá prin curte, grădină sau stradă. Noi đicem atunci, că copilul se jócă, face nebunii.

«Ei bine, jocul este viața copilului; a'l opri de la joc este a nimici în el unul din cele mai însemnate instincte și în acelaș timp unul din cele mai puternice mijlóce de educație.

«Un scriitor latin (1) đicea, că *caracterul copiilor se descoperă în jorurile lor*. Cei-ce știú, că nimic nu trebuie trecut cu vederea în mișcarea copiilor și cari în țin de scurt, au putut observa și s'au putut convinge despre đisele aceluí scriitor.

«Ast-fel, un copil de natură ré, bágat în societate cu alți, numai de cât vá începe să pișce când pe unul, când pe altul; și tot el va fi cel d'ântéiu, care să reclame, că a fost nedreptățit, și altele.

«Jocul la copil este o lege firéscă, care se execută într'un mod fatal, fără conștința de ceea ce face. Precum este mánecarea și beútura, precum toți arborii młoresc, precum vulpile își fac viziuni, precum tóte pásarile își fac cuiburi; tot așa și toți copiii se jócă.

«Fröbel, este cel d'ântéiu, care a bágat de sémă, că mișcarea instinctivă, involuntară a copilului este manifestațiunea unei puteri láuntrice, care îndreptéză pașii omului copil, spre activitate, spre muncă, și 'și-a đis: «cétă o forță, care se perde în zadar și care lăsată cu totul în voia ei, póte duce chiar la urmări rele; pe când, decă ar fi utilizată, dirésă pe o cale rațională, ar poté produce minuni.»

(1) Quíntilian.

«În adevăr, trebuința de hrană la omul primitiv, apoi trebuința de îmbrăcăminte comodă și convenabilă, precum și toate celelalte trebuințe la omul civilizat, trebuințe, cari derivă din chiar natura umană, au făcut, ca omul pretutindena să se miște, să fie mai mult sau mai puțin o ființă activă. Munca este atributul principal al omului, prin muncă trăește el. Dar, după cum în tot universul este o mișcare permanentă și regulată; după cum, dacă ar fi posibil să înceteze această mișcare, această activitate, această muncă, totul s'ar cufunda în nimic; tot așa trebuie să fie și cu omul.

«Fröbel a observat, că relele deprinderi ce se ved la omul în vârstă, ca: lucrarea fără rost, fără regulă, lenevirea, neîmplinirea datoriilor, necumpătarea, viciile și în fine miseria, toate sînt vîrîte în inima omului, din vîrsta ce mai fragetă, vîrstă, când inima copilului, precum dic pedagogii, este ca cîra, care primește or-ce intipărire; că toate relele morale și fizice vin de acolo, că nu s'a operat nimic, sau nu s'a operat de ajuns asupra omului prunc.

«Mișcarea fără nici o țință, involuntară a copilului începînd din lîngă și ținînd cât durează perioada copilăriei, trebuind să se schimbe mai tîrziu în activitate conștientă, în muncă pentru susținerea vieții; această mișcare, dic, care e isvorul, prototipul or-cărui activități, care dezvoltînd corpul, dezvoltă în acelaș timp toate puterile sufletului; acest joc, de care copiii nu se pot despărți și de care nu se mai satură, nici când sînt obosiți, a voit Fröbel să'l reguleze și să'l întrebuințeze ca cel mai natural și mai puternic mijloc de educațiune; și, pentru acesta, a creat *jocurile gimnastice* pentru dezvoltarea corpului copiilor și o mulțime de alte ocupațiuni (jucării) instructive pentru satisfacerea trebuințelor mintale și artistice ale copilului.

De la instinctul mișcării sau al activității în general, care concentrează în sine totă viața noastră, trec acum la alt-ceva.

«Cînd dați unui copil o placă și un condei de placă, or hîrtie și condei de cernelă, câtă satisfacțiune nu vedeți în fața lui, după ce a tras câte-va linii sau a făcut niște

chipuri ce reprezintă un om, un cal, o pasere și altele? Dacă îl lăsați prin curte sau prin grădină, unde aveți vre-un moșoroiu de pământ, o să-l vedeți scobind pământul, făcând șențuri, grădini, bordeie, or trăgând cu degetele sau cu un băț diferite linii.

«Dacă are la îndemână pietro, cărămiți, bucăți de lemn, o să-l vedeți că se apucă să clădească case, biserici, șoprone, și alte construcțiuni din cari a vădut el.

«Din bucăți de hârtie caută să facă porumbei, cocoși, corăbii, vapore și altele.

«Din petice de stofe și de pânză, fetele de la țară mai ales, caută să facă diferite haine, crează păpuși, cărora cu un cărbune sau cu un condei, le pun ochi, gură și sprâncene.

«Tóte acestea probéză, că în copil este înăscută o altă putere, care îl împinge să fasoneze, să dé o formă materiei ce cade sub ochii săi și în acelaș timp să-și închipuască tot-d'a-una ceva nou, să născocască, să creeze.

«Acéstă putere sădită în copil, este instinctul așa țis *plastic*, instinctul de a plăsmui, de a da formă hotărită materiei, este instinctul, care a dat naștere tuturor invențiunilor.

«Cé mai mare parte din materialul școlei lui Froebel, cé mai mare parte din ocupațiunile ce dá el copiilor, tind a desvolta mai ales instinctul de invențiune, de creațiune.

All-ceva :

«Lăsați copilul în casa, unde ținelii mai multe lucruri de diferite forme și de diferite colori. Când vă veți întorce, veți găsi tóte lucrurile, dacă nu răsturnate, cel puțin schimbate din locul lor.

«Arătați-i un césornic, și el îl va suci și răsuci pe tóte fețele, îl va pipăi cu fragețele lui degete, și încă nu va fi satisfăcut : va dori să vadă cine ciocănește în lăuntru césornicului ; și numai după ce a vădut, cum se pun în mișcare roțițele acestuia, va fi întru cât-va satisfăcut.

«Duceți-l într'o prăvălie cu diferite lucruri, și aci vă va întreba necontenit : ce este entare lucru, ce este cel-l'alt, dar cel-l'alt ? etc. Nu-și va lua ochii de pe unele obiecte cari îi plac, și cu greu îl poți depărta de ele.

«Aduceți un pachet sau o înfășurătură cu vre-un lucru, copilul vă va întreba îndată: ce e acolo? Și, dacă-i refuzați arătarea lucrului, el se va retrage de o cam-dată mâhnit, așteptând însă cu nerăbdare momentul, când veți desface pachetul, ca să-și satisfacă dorința; și așa mai departe cu toate lucrurile. Pentru copil or-ce vede și nu i se poate lăsa să pipăe, să răsucască în mâinile sale, este pomul cel poprit.

«Acesta e curiozitatea, care împinge pe copil să afle; este *instinctul de a ști*.

«Dacă acest instinct nu ar fi fost sădit în om, de sigur că omul ar fi rămas cu înțelegerea mărginită ca și a celorlalte animale, peste cari domnește ați el.

«Tot secretul metodei lui Frœbel stă în folosirea de această curiozitate spre a face pe copil să observe lucrurile ce i se prezintă sub formă de jucării, să le examineze, să le compare, cu alte vorbe să învețe serios, fără să priceapă că învață, ci crezând, că se joacă. Instinctul *de a ști* se satisface dar cunoscând materia și proprietățile ei, de exemplu: *forma, mărimea, numărul* (primele elemente de matematică) etc.

«Cine are pe lângă casă animale și paseri domestice, să încerce a spune copilului, că cutare cal este al lui, că cutare găscă, rață, cocoș, etc. sint ale lui. Rar copil care să nu se creadă îndată stăpân pe animalul său pasărea oferită și să nu vă spună, că el său prin îngrijirea lui se dă calului său cocoșului de-mâncare și apă. Să încerce cine-va a supăra în ceva animalul său pasărea micului posesor, și el se va face foc.

«Cine are grădină cu pomi și legume—și acesta se întemplă mai ales la țară,—va fi observat, că copilului îi place să semene și el, îi place să planteze și el; dar cum? punând ați o nucă sau un simbur de pómă în pământ și apoi înteresându-se, dacă are să se facă pom, merge până acolo, că mai în fie-care di scobește pământul, unde le pusese, ca să vadă, de incolțesc sau nu. Alte-ori își inchipuește, că plantază

poimă sau flori: rupe o ramură de pom sau flóre și o înfige în pământ, îngrijind d'a o uda din când în când.

«Nu e aici vorba numai de o simplă imitațiune de lucrări ce a vădut copilul; este un nou instinct, care-l împinge la acesta; este instinctul care a făcut pe omul din starea primitivă, când n'a mai găsit la îndemână pome și semințe d'a gata, să scormonască pământul, să semene și să planteze, ca să recolteze mai pe urmă; este, putem dice, instinctul care a mânat pe om mai repede spre civilizațiune. Acesta este *instinctul de agricultură*, născut din trebuința ce a avut omul de hrană și de locuință.

«In școlile (grădinele de copii), cari au și grădini pe lângă dênsele, de cum vine timpul frumos al primă-verei, se scot copiii afară, li se dă mici instrumente: sape, greble, etc., li se încredințază câte-un metru pătrat de pământ, peste care se numesc proprietari, și aci ei sémână flori, legume etc., recomandându-li-se, cum trebuc să-și îngrijescă această moșie în miniatură, ca să aibă la timp flori și legume. Cluj

«Se înțelege, că mulți din copii perd chiar sémînța ce li se dă, mai înainte d'a o pune în pământ; alții însă au satisfacțiunea de a-și vedé ródele îngrijirilor ce au depus. Pedepsa celor d'ântéiú nu e de cât lipsa de acé satisfacțiune.

«Li se mai dă și mici sarcine de a îngriji de animalele domestice.

«Fröebel, prin această mică grădinărie, a voit, pe de o parte să satisfacă tendința copiilor de a cultiva și îngriji, iar pe de alta de a-í deprinde cu împlinirea datorilor, d'a le forma inima și de ale deștepta conștiința; tot de o dată el, prin grădină, introduce pe copil în viața naturei și mai ales prin cultivarea florilor, lînde a deștepta în el *sîmful frumosului*.

(Sfêrșitul în No. viitor)

AT. POPESCU
(Brăila)

METODOLOGIA

PRIVITA DIN PUNCT DE VEDERE FILOSOFIC

METODOLOGIA PARTICULARA

În numerile trecute am vorbit despre metodologia generală, aci vom vorbi despre metodologia particulară, adică despre diferitele metode ale științelor. Dar mai întâi vom atinge în scurt despre necesitatea raționamentului în or-ce știință, despre raționamentele deductiv și inductiv și despre clasarea științelor dupe raționamentul ce ele întrebuintează, și numai în urmă ne vom ocupa de metode.

RAȚIONAMENTUL ÎN ȘTIINȚE

Frasa următoare se numește raționament sau silogism.

- „*Omul cinstit este fericit;*
 „*Vintilă este cinstit;*
 „*Deci Vintilă este fericit.*“

Dar în vorbirea zilnică acest raționament se prescurtează ast-fel: «Vintilă este fericit, căci este cinstit,» sau «Vintilă fiind cinstit este fericit,» or și mai bine «Vintilă cel cinstit este fericit.»

Din acest exemplu vedem că a raționa va să dică a afirma ceva față cu alt lucru afirmat mai nainte, sau alt-fel: a raționa va să dică a trage o propoziție din alta sau din mai multe alte propoziții antecedente. Și n adevăr, n'avem de cât să ne dăm seama despre frasa noastră de aci și vom constata că propoziția a treia *Deci Vintilă este fericit*, afirmă ceva și anume fericirea lui Vintilă întemeind acesta pe afirmarea (trasă din primele două propoziții) că numai omul cinstit se bucură de fericire.

Or-ce știință cere raționament. Fără raționament nu există știință. Dar bine înțeles că nu trebuie să considerăm raționamentul numai ca lucrarea spiritului meditator și care trage totul din sineși. Matematicul raționează, fizicul raționează, filosoful raționează, politicul raționează, în fine toți specialiștii raționează, dar de ordinar *științele de raționament* se numesc matematicile abstracte, pentru-că ele se întemeiază numai pe raționament, pe când în celelalte științe raționamentul se unește cu observația și lucrează asupra faptelor de experiență. Deci raționamentul pune în lucrare faptele și ideile, datele observațiunii și conceptele curate ale rațiunii.

RAȚIONAMENTELE DEDUCTIV ȘI INDUCTIV

Vedurăm că nu este nici o știință în care să nu între mai mult sau puțin mecanismul raționamentului; ne rămâne să vedem acum cele două feluri de funcționări ale raționamentului, adică deducțiunea și inducțiunea.

Când conchidem de la o *judecată mai generală la alta mai puțin generală* și care se subînțelege în cé dântăie, dicem că *deducem*, că facem un *raționament deductiv* și care este adevăratul *silogism*. Așa exemplul nostru de mai sus cu *Vintilă* este un raționament deductiv; pentru că din judecata generală "*Omul cinstit este fericit*," se deduce (se trage) judecata particulară „*Vintilă este fericit*.”

Când *de la una sau de la mai multe judecăți particulare conchidem la o judecată generală*, adică când întindem la o clasă întregă de ființe sau de fapte cea-ce am recunoscut adevărat despre toate individele sau, despre toate

casurile observate în acé clasă, atunci dicem că *inducem*, că facem *raționament inductiv*. D. e. *Fie-care din copiii vecinului este silitor și cu minte; deci toți copiii vecinului sînt silitori și cu minți.*

Alte exemple. *Or-ce apă fierbe la 100 grade. Toți oamenii sînt muritori*, etc. (Negreșit că aceste două exemple din urmă cuprind numai judecata generală, căci or-cine înțelege cele particulare). În adevăr, ca să dic *toți oamenii...* a trebuit să constat mai întâi multe casuri de oameni morți; și pentru ca să dic: „*or-ce apă...*“ a trebuit să iau de mai multe ori apă și s'o pui să fierbă; etc. Din cele șise despre inducțiune se vede că é este pe de o parte instrumentul cu care ne servim la *clasificarea* ființelor și lucrurilor, iar pe de alta este *mijlocul* de descoperirea *legilor*.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CLASIFICAREA ȘTIINTELOR DUPE FELUL RAȚIONAMENTULUI INTREBUINȚAT DE ELE

Sînt științe cari au metoda deductivă; altele metoda inductivă; sînt și altele cari reunesc procedura deductivă și inductivă.

În științele deductive sau raționale, plecăm de la unele principii, de la unele judecăți generale și lucrarea științei constă în a trage din ele aplicațiuni (matematicile).

În științele inductive sau experimentale (de observație) plecăm de la fapte sau de la obiecte observate în parte spre a ne ridica la legile sau la caracterele generale (științele fizice și naturale.) În fine, în celelalte științe, uneori punem principii pentru a deduce din ele aplicațiunile, alte-ori observăm fapte sau ființe pentru a *induce* de aci caracterele generale și legile.

(Acestea sînt științele morale pure și mixte, în cari plecăm de la general la particular și de la particular la general).

Dacă am reprezenta clasificarea tuturor științelor dupe metoda lor am avea tabloul următor.

1. *Științele deductive* } Numerele (aritmetica). Figurele (geometrice) (matematicile). } (tria). Mișcarea (mecanica pură).

Astronomia e o știință mixtă : observație și raționament (prin calcul).

2. *Științe inductive* (fisica și naturalele) { Fisica, Chimia, Botanica, Geologia (mineralogia, paleontologia) etc. } Zoologia (anatomia, morfologia, embriologia, patologia, etc.)

3. *Științe mixte* (morale) { Filosofia } Psihologia, logica, morala, estetica, teodicea și metafisica. } Sociale } Drept, legislație, politică, jurisprudență, economie. } Filologice } Gramatica generală, limbistica, și filologia comparată etc. } Istorice } Istoria politică, istoria artelor, științelor, ideilor, religiilor, limbilor ect.

Din acest tablou se învederează odată mai mult că științele se pot împărți în trei grupe principale : *științe deductive* curate ; *științe inductive* curate *științe mixte*. Deci și metodele sînt de trei feluri. Bineînțeles că istoria neîntrînd în nici una din aceste grupe, e va fi considerată a parte și în ce privește metoda ei.

Acum începem să vorbim treptat și în amănunt despre fie-care metodă.

E. B.

SFATURI FOLOSITORE

Vrei să păstrezi ouăle proșpete? — Alege ouă proșpete și aședă-le cu vârful în jos în oăle de pământ până se umple aceste oăle cu gâtul larg de tot, aprópe otova; peste aceste ouă se varsă apă amestecată cu var stins (10 grame de var la un litru de apă) și apoi oălele se aședă la loc răcoros și întunecos, acoperindu-se oălele cu capace.

Cója de carbonat de calce ce se formedă pe d'asupra ouălor, le ferește de stricăciune.

Dar cum se cunosc ouăle proșpete? — Iată cum: se varsă într'un găvan sau într'un castron apă măsurând'o cu litrul și apoi se pune pentru fie-care litru de apă câte 120 grame de sare de bucătărie. Când sarea s'a topit de tot, atunci se cufundă ouăle în apa sărată: ouăle proșpete staă în fund, cele mai stricate d'asupra și cele mijlocii plutesc între fund și suprafața saramurei.

Mirosul de trandafir e fórté plăcut; de aceea e bine să-avem nu numai primă-vara, ci și iarna. În acest scop luăm borcane de sticlă cu gâtul larg, punem un rând sare, un rând foi, și tot așa până îl umplem. Astupăm bine borcanul cu dop de sticlă, de plută sau de hârtie de pergament. Când deschidem borcanul, iarna, avem un miros tare și plăcut.

Pălăriile de paie se spală cu apă și cu săpun, apoi se clătesc cu apă curată. Pălăriile de paie albe se afumă cu puciosă, după ce s'au spălat, pentru ca să-și recapete frumósa lor albédă.

Lumina săracului.—Intr'un litru de apă de plóie topește 60 grame sare de sodă, adăogând apoi 1/4 picături de naftă și pe urmă amestecată bine. Umple lampa cu acest lichid, și vei avé o lumină albă, nepericulósă și tot așa de puternică ca și a petroleului, costând însă de patru ori mai puțin.—Cine nu

crede, n'are de cât să cerce : *incercarea mórte n'are*, dice Românul.

NB. Aceste sfaturi sint prelucrate dupe *Science pratique* și *G. Săténului* de EDEM.

DIN PEDAGOGIA EDUCATIVA

PEDEPSELE ÎN EDUCAȚIUNE

De multe ori copilul în creșterea sa ia o cale greșită. Ca copilul să nu meargă până la fine pe această cale, educatorul trebuie să useze de mijlocele de corecțiune pentru copil. Aceste mijloce de corecțiune în pedagogie poartă numirea de *pedepse*. Cum-că fie-care elev în creșterea sa are necesitate de a fi supravegheat, corectat și urmărit pas cu pas în toate acțiunile sale, de acesta nu mai incupe nici o îndoială. Modul de corecțiune depinde de gravitatea greșelii ce elevul face. Nu toate greșelele și toate acțiunile elevului trebuiesc pedepsite în acelaș mod și cu aceeași rapiditate de educator. Pedepsele în educațiune trebuie să urmărească mai mult scopul de a face pe elev bun, ascultător, atentiv și liniștit. Și ca educatorul să poată reuși mai bine în asemenea cas, se cere din partea lui o tactică, o experiență îndelungată și să se acomodeze după împrejurări. Nu facem aci un curs de pedagogie, nici nu tratăm această cestiune în estenso. Aci ne dăm numai opiniunea noastră, bazată pe experiențele ce de mai mult timp am făcut în ramura instrucțiunii. Sint deosebite mijloce de corecțiune, la cari, în cas de necesitate, poate recurge educatorul. Ordinea însă trebuie păstrată în aplicațiunea lor. Tot ceea-ce putem recomanda este, că dacă pedepsele fac parte din preceptele pedagogice, apoi trebuie a pleca cu ele, ca și cu or-ce parte a educațiunii, de la cele mai simple, de la cele mai ușore și să se țină socotelă într-un mod gradat de aplicațiunea lor, și acesta după gravitatea casului și a greșelii ce copilul își permite. Dacă pedepsa este un mijloc de a corige greșela, apoi é nu este o necesitate de a viola acțiunile ce din inocență și din cauza fragedei etăți copilul își permite a esercita fără conștiință. În atare cas, educatorul nici nu trebuie a lua de normă că numai prin pedepse se pot corige acțiunile unui copil. Echitatea, frumoșa purtare cu copilul, seriositatea și o delicată manieră, aú o influență mult mai mare în fața elevului ca or-ce

pedepse. Noi nu recomandăm pedepsele ca mijloc de corecțiune pentru elev, dar nici să nu ne sustragem de la datoriile noastre. De multe ori împrejurarea îți indică regula ce trebuie să urmezi. Una este a scrii, alta este a explica. Cel ce scrie, trebuie mai întâi să aplice, de alt-fel face greșeli. Cu cât cine-va știe să aplice or-ce lucru la timp și cu regulă, cu atât și succesele vor fi mai mari și mai frumoase. S'a vădut de multe ori desordine în educațiunea copilului numai din cauză că pedepsele au fost prea dese, prea grave și aplicate fără nici o ordine. În asemenea împrejurare în loc ca acțiunile elevului să se corigă, în loc ca elevul să se facă bun, el se face renitent, răutăcios, se desperă și capătă mai mult un fel de obicinuință cu asemenea lucruri. Dacă scopul educațiunii este a face pe copil bun, apoi pedepsele aplicate fără ordine și pentru fie-ce lucru de nimic, îl vor face rău. Nu prin pedepse, nu prin asprime, nu prin o purtare de tigră față cu elevul se va face copilul bun, simpatic, blând și ascultător; ci prin o esactă supraveghere, prin o încontinuu ocupațiune ce trebuie a da copilului și prin trecerea de la o materie la alta într'un mod ca copilului nici o dată să nu i se urască, să nu i se pară școlă ca un loc de pedepsă. Se va dice pôte, după cum adesea se dice, că: *copilul nepedepsit este ca mōra neferecată*. Ce are a face una cu alta? Ōre, ferecând mōra, este o pedepsă, pentru că nu mai macină bine, și că nu mai pôte măcina de cât pedepsind'o cu ferecătura? Noi în acest proverb vedem alt-ceva: ferecând mōra, adică piatra care macină, dând apă în destul rōteii, care învērtește piatra, prin acēsta am adus mōra în stare normală, în pozițiune de a fi bună, de a măcina cum se cade. Aci dar e un meșteșug, o știință. Prin urmare, făcend acēsta, n'am aplicat o pedepsă. Nefiind o pedepsă, proverbul nu și pôte ave locul. Deci, nu pedepsa face pe copil a fi bun, ci însă și natura lui, modul cum el a fost crescut. O figură veselă, o vorbă dulce, blajină și cât se pôte de scurtă, o căutătură ageră, o zimbire fermecătoare, o ocupațiune variată și nu așa obositore, o supraveghere neadormită, sînt atâtea mijloce, ce pot înlocui pedepsele. Mi se va dice pôte: *dacă ai dreptate în unele, n'ai însă în altele*. Știi că sînt și copii de felul lor răi, ca și burieni otrăvitoare; că se găsesec copii a căror educațiune a fost neglijată în casa părintescă, și că mijlocele propuse n'ar face efect de cât pentru cei-ce ar fi fost îngrijiți din fașă. Acelora însă ce ar căuta a se baza pe niște asemenea argumente, le-aș putē răspunde, că or-care ar fi gradul de capacitate, caracterul său firea elevului, noi—ca învățatori—nu ne putem mēsură cu mintea cē fragedă a copilului, care în

desvotarea lui are necesitate de mișcare, de jucării ; ci putem dice numai că acțiunile lui trebuiesc corectate într'un mod blând, serios și fără vorbă multă. Un semn, o aruncătură de ochi fixă, o scurtă admonițiune, o isolațiune sau o interdicțiune de a fi cu colegii săi pentru cât-va timp,—pe cât am încercat, pentru elevul ce 'și uită datoria sa, este destul. Or-ce s'ar face mai mult ca mijloc de corecțiune, este un abuz din partea educatorului. Dar și aceste mijloce de corecțiune, de care vorbirăm, cată a fi cât se pôte de rar aplicate și absolut cu cé mai mare diligență. Pré désa aplicațiune a pedepsei și într'un mod brusc, desperă pe elev și consideră pe educator ca pe un calău, iar șcôla ca loc de pedepsă. Regulele buncuiviințe cer, ca educatorul să fie privit de copil ca un sacerdot sacru, iar șcôla ca un adevărat templu de cultură al omenirii. Și pentru ca educatorul și șcôla să pôtă avé un asemenea aspect în fața elevului, se cere ca educatorul să fie bine pătruns de misiunea sa, să știe a-și da séma cu precisiune de toate actele sale ; iar vorbele eșite din gura educatorului să fie atractive și unse cu miere. A face din copil de o dată, ceea-ce trebuie a fi, nu se pôte. Cu timpul și cu stăruință de fier or-ce se ajunge. Deci, recomandăm colegilor noștri a nu usa de pedepse corporale ca mijloc de corecțiune ; căci acelea fac pe copil îndărătnic, il vor deprinde cu un viciu și'l vor face ca nici o dată copilul, când va ajunge mare, să nu fie capabil a se servi de semenii săi până ce nu-i va pedepsi,—lucru, care duce la barbarim, la lipsa de simț, la timpire și la servilism. Pe cât timp, cu mijlocele propuse de noi, vor face din elev un om cu simț, independent în toate acțiunile sale, virtuos și serios în toate afacerile lui.

PR. AL. POPESCU

SEMNE DE ÎNAINȚĂRE

Nespus de mare este bucuria ce simpte sufletul meu, când ved că o mișcare aprôpe generală se face în țară pe tărîmul cultural.

În adevăr pretutindeni unde se află Români de inimă se fac încercări bune. Ast-fel, pentru ca să vorbim numai de acele ce ne aducem aminte, ast-fel, dupe exemplul Ateneului român din București, s'au înființat în mai multe localități, societăți cu scopul ca membrii să se lumineze unii pe alții, precum și pe persoanele streine cari vor avé dorința

acésta. Mijócele întrebuințate de aceste societăți sint con-vorbiri, conferențe și cabinete de lectură.

Intre aceste societăți putem cita Ateneul din Bèrlad care se pune cu tot dreptul îndată dupe cel din București, căci Ateneul din Iași și cel din Craiova vegeteză, nu se mișcă, abia daū semne de existență, pe când Bèrlădenii aū des-voltat o activitate minunată, așa că mai n'a fost sèrbătore în care se nu se fi ținut conferințe de diferite persóne, în fața unui public numeros, cea-ce a și produs efecte frumoșe; căci invetătorii din județul Tutova aū înființat «*Societatea pentru luminarea țèranilor*,» ai cărora membrii țin discursuri și conferințe prin sate sèrbătoreca asupra felurite cestiuni folositoare. Un alt efect al conferințelor Ateneului Bèrlăden este asociația mai multor profesori pentru publicarea revistei «*Gheorghe Lazăr*.» Insuși jurnalul politic din localitate, numit *Tutova*, pare influențat de acé atmosferă culturală, așa că mai în fie-care număr al sèu găsești câte ceva relativ la cultură saū și la școlă. Inseși foiletónele lui sint adese instructive și folositoare. Nu-i vorbă județul Tutova a avut parte și de câte-va căpetenii cum se cade, între cari trebuc să cităm pe D-I Popescu, directorul școlii normale; pe D-I Popescu Docan, revisorul școlilor și pe D-I Capelenu, prefectul respectiv. Or mai fi și alți funcționari demni de laudă acolo, dar nici un altul n'a dat atâtea probe de devotament pentru ridicarea culturală și deci pentru inaintarea, în tóte privințele, a locuitorilor din Tutova și Bèrlad, câte probe aū dat menționatele trei persóne, din cari nu cunóștem nici una personal, dar numele lor aū plutit pe aripile *famei* în tóte unghiurile țerei.

Un alt oraș unde s'a început o sánetósă mișcare literară, este Brăila, unde există unicul liceū real din intréga Románie. Promotoriul acestei mișcări culturale este D-I Atanase Popescu, directorul liceului. D-sa a luptat fórté mult pentru înființarea bibliotecii și lucréză mereū pentru înființarea unei *grădine de copii publice* care să serve de model. Deja a procurat materialul necesar. De la Ateneul Brăilén am primit între altele conferința D-lui At. Popescu asupra grădinelor de copii, care conferință este mult superióră altor conferințe ținute

asupra aceluiași subiect. În județul Brăila s'a întemeiat iarna trecută și o societate pentru ajutorul școlarilor săraci din tot județul. Credem că această societate va trăi încă, deși presidentul ei, mult regretatul Scarlat Trăsnea, a fost răpit din mijlocul nostru de mörte prę repede ; cęci sperăm cę succesorul sęu, D-l Luca Ionescu, va ști aprețui folósele unei atare societăți, care în județul Muscel a șters multe lacrămii și a înveselit multe fețe sārache de prin sale și oraș, pe la 1883, cęnd repositatul Scarlat Trăsnea se afla tot ca prefect. O dacę toți prefectii ar ține la șcóla poporului cęc ținea dinsul !

Dar o minune ! Un orașel mic, mititel, ascuns între ramurile Carpaților și între cursul superior al Argeșului, a umilit multe orașe mari. Voiu să vorbesc de orașelul Curtea de Argeș, unde s'a fondat un Afencu încă din anul trecut și de unde au eșit mai multe publicațiuni interesante și folóșitóre, din cari putem cita conferințele D-lui T. Muntenu, directorul șcólei primare, asupra orașelului Curtea de Argeș, privit din punctul de vedere istoric, statistic și economic, despre care am vorbit în unele din numerile trecute, apoi conferințele D-lui Dr. Ionescu-Buzeu asupra medicinei populare și mai multe asupra igienei tractate într'o limbă și într'un stil cari fac tot atāt de mare cinste, cęc și frumósele sentimente ce hręnește pentru poporul de la țarę, cęc și intinsele sale cunoștințe în cestiunile tractate (veđi și articolul *Igiena* din precedentul nostru numęr). Trebuie sę mai fie și alte conferințe necunoscute nouę.

Acum de curęnd s'a inființat și în Giurgiu o societate culturală numită *Clubul familiilor*, unde se adunę lumea sę asculte la conferințe și discursuri asupra diferitelor cestiuni interesante. Una din conferințele ținate aci este asupra județului Vlașca, privit din punctul de vedere economic. Autorul ei este D-l Boldescu, directorul șcólei de bęeți din Giurgiu, cunoscut cititorilor noștri prin darea de sęmę ce am făcut asupra unei alte cărți a D-sale făcută tot asupra județului Vlașca, dar privit din punctul de vedere al șcólelor. Sperăm sę putem face o dare de sęmę mai amenușitę asupra conferinței în cestiune.

Ei bine, pentru ca să se înființeze atâtea societăți culturale, înseamnă că a început să se simtă din ce în ce mai mult trebuința de luminare, de îmbunătățirea soartei mulțimii. Dacă o dată a incolțit această idee în sufletul și inima atâtor persoane în toate părțile țării, apoi de sigur că trebuie să ne așteptăm la răsărirea plantei care cu timpul va înflori și va produce fructe.

Ne am mirat mult, când am văzut că într'un orașel ca Curtea de Argeș s'a înființat un Ateneu. Mirarea acosta însă a fost întrecută de ceea-ce ne a cuprins, când am văzut că chiar prin sat și plăși au început să se întemeieze asemenea societăți cu scop cultural. Deja avem statutele de la două asemenea societăți. Una este numită **Ovidiu** cu reșidența în județul Constanța, comuna rurală *Caramural*. «Scopul societății, ȳice art. 2, este cultura poporului român de la țară din punctul de vedere intelectual, moral, național și material.»

Societatea va ave o bibliotecă cu un cabinet de lectură, se vor ține și conferințe, etc.

Indată apoi am primit statutele unei alte societăți tot culturale numită *Școala nouă*, înființată în plasa Argeș (din județul Argeș) și în plaiul Nucșora din Muscel, având reșidența de o cam dată în comuna *Domnești* (Muscel). «Scopul societății, ȳice art. 2, este educațiunea culturală a membrilor săi și a tuturor cari vor bine-voi a se folosi de é. «Societatea va îndeplini scopul său prin înființarea unei biblioteci și a unui cabinet de lectură ; prin ținerea de conferințe populare, instructive, morale și utilitare și în fine prin cursuri cu adulții. Invetătorii, invetătorele, bărbații și femeile majore iau parte la votare.»

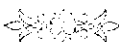
Persoanele bine-voitoare cari vor face daruri societății *Școala nouă* și cari din împrejurări n'ar pute lua parte la adunările ei, vor purta titlul de membrii onorifici. Societatea primește tot felul de daruri date în bani sau în lucruri de valoare. Comitetul societății *Școala nouă* se compune numai din invetători aleși de camaradii lor, având în fruntea lor pe cunoscuții invetători G. Dobrescu (de la Mușatești) și N.

Andrescu (de la Poenărei) Comitetul societății *Ovidiu*, e compus din proprietari și din învățători. Față cu aceste societăți, ni se impune o datorie sfântă de a le încuraja și de a le ajuta; de acea fondatorilor lor noi le urăm stăruință și perseverență, iar publicului adresăm rugăciunea ca să încurajeze aceste societăți și să le ajute cu or-ce va pute, căci mare bine va eși din ele pentru nația română. Afară de acesta sintem datori să trimitem fie-care ce putem la bibliotecile societăților *Școala nouă* și *Ovidiu*, căci aceste două societăți fiind în sate, ele sint mai lipsite de cărți și jurnale.

Noi trimitem cu tótă mulțămirea amândorora revista gratuit. De asemenea mica bibliotecă *Lumina pentru toți*. De la noi puțin de la alții mai mult. Când ne vom inlesni, vom face mai mult.

ENIC BĂLTENU

VORBE BUNE

BCU Cluj / PENTRU University Library Cluj

D^{NII} STURZA-HARET

SUŪ

REVISORII SCOLARI BUNI

Este lung timp de când am primit mai multe scrisori din județul Falcu și Tutova, prin cari se aduc laude D-lui revisor-scolar, Popescu-Docan, comunicând că D-l revisor este bun ca funcționar și ca om. Dacă n'am dat curs acestei corespondențe, cauza a fost că am așteptat să ne încredințăm de adevăr, căci ne temeam să nu ne vină și scrisori contrarii. Ei bine, tóte scrisorile venite de acolo glăsuesc în acelaș sens. Afară de acesta, în ultimul număr al *Tutovei*, am citit o mulțumire publică a D-lui Popescu-Docan către toți învățătorii din circumscripția sa, ca răspuns la felicitările primite din partea tuturor cu ocazia aniversării sale. Acest fapt a confirmat informațiunile individuale.—Deci D-nul Popescu-Docan este un bun revisor-școlar cea ce-l face onóre.

Este de asemenea timp cam îndelungat de dând am primit o corespondență lungă de la D-nul I. Mirea (Socetu) prin care povestește bunele calități ale Domnului Boeriu, revisorul școlilor din Teleorman-Olt. Spune că D. Boeriu are studii speciale, căci ar fi studiat pedagogia la Viena. Dar cea ce plătește mai mult de cât învățătura D-sale, este modul cum D-sa știe să-și facă datoria. În adevăr, D-sa procedă pedagogic în inspecțiile sale, căci vine la școală fără să se anunțe, intră în clasă, asistă la lecțiile facute de învățator și la răspunsurile școlarilor, apoi face și D-sa lecții asupra acelorai chestiuni. Dupe aceea dă consiliu învățatorului în mod prietenesc și stăruie de îndreptăză pe fie-care fără nici o pretenție. Să fie adevărat acesta? Timpul o va întări sau o va desminți. Dacă D-nul Boeriu întrunește atari calități, atunci D-sa este un revisor-școlar model.

Acum de curând am primit o scrisoare lungă din partea unui domn învățator sătesc din Vâlcea, care scrisoare e intitulată: *O altă notă bună pentru D nul Ministru Sturza*, prin care laudă pe D-nul Teodorescu, noul revisor școlar din acel județ, care ar fi declarat că a rămas satisfăcut de cé mai mare parte a învățătorilor vâlceni și care domn revisor în câte-va luni de când este numit, a inspectat toate școlile, lucru care nu s'a mai petrecut de atâta marf de vreme, căci din 1180—1887 s'aun schimbat trei revisori școlari, din cari nici unul n'a vizitat întreg județul, de aceea învățătorul în chestiune rógă pe D-nul Ministru ca să nu schimbe pe revisorul școlar și mai ales când sînt harnici și demni, cum este D-nul Teodorescu, dar de la care deja a auzit că i s'a urit cu ace slujbă și că ar vré să se lepede de é și să se întorcă iarăși la postul de profesor în Pitești.

Dacă a început să se înmulțescă numărul *bunilor revisori-școlari*, cauza este că D-nii Sturza-Haret au priceput că unul din mijlocele de ridicarea școlii sătești sînt buni revisori școlari: de aceea se caută ómenii cu știință și cu demnitate, depărtându-se neîncetat cei răi.

Dacă se va urma mereu pe acest drum, de sigur că vom ajunge o dată să vedem pe toți domnișii revisori școlari, omenți cum se cade în toate privințele.

Departa, departa mereu hatirul de la școlă și vom vedea binele apropiindu-se din ce în ce mai mult.

Cine are cunoștință de vre un domn revisor-școlar nedemn, rugăm să ne comunice ca să-l dăm târgului.

ENIU-BĂLTĒNU

NOTITE LITERARE

D-l Ion Bogdan, licențiat în litere și filosofie, invitat fiind de către d-l Ministru al Cultelor și Instr. Publice să cerceteze școlile secundare din Germania, după trei luni de zile de cercetare, reîntors în țară, își face raportul asupra acestei vizite într-o carte voluminoasă, de 252 pag., cuprinzând trei capitole: „Despre Gimnaziu”, „Despre școlile reale și Adaus” care se ocupă despre „școlile preparatoare, vacante” etc. și în care capitole trată într-un mod pedagogic atât despre istoricul, trecutul acestor școli, cât și despre starea lor actuală... Observațiile juste și fine, comparațiile ce d-l Autor face între școlile noastre și cele germane, părțile unde vorbese despre părțile bune ale școlilor germane și unde arată părțile slabe, concluziunile ce le trage din aste pentru noi, în sfârșit întregul mod de expunere și cercetare a d-lui Bogdan ne autoriză a zice, că acest raport se ridică asupra nivelului unde se pune până acum asemenea raporte; părțile instructive, siguranța pedagogică cu care d-l Autor trată fiecare chestie dă acestui op o însemnătate deosebită, o ridică între cărțile mai de căpetenie ale noastre de cuprins pedagogico-metodologic.

Mai ales poate se fie folositor pentru orî și ce profesor secundar acele părți ale acestui op, unde se ocupă despre cum se „pregătesc în Germania profesorii”, cum se „alege personalul didactic”, cum se fac „examele de maturitate” și despre „gimnastică în școlile germane”, lucruri pe care dacă le-am însuși și noi Români, am da cu totul un nou și mai sănătos avânt învățămîntului nostru secundar, și prin asta s'ar face o adevărată reformă întregii noastre vieți.

Este meritos, instructiv acest op și noi felicităm pe d-l Autor pentru dibăcia cum a scris, și sperăm că acesta este încă numai un început al unei lucrări, pe care d-l Bogdan va face-o în interesul învățămîntului nostru.

Cartea se poate căpăta la librăriile mai principale din București. Tipar frumos, litere bune de citit. Face onore d-lui tipograf.

Cetitorii noștri își aduc aminte, că în No. 10 al revistei noastre a apărut un articol intitulat: „Omni sfiatește locul său apărătorii fraților noștri de peste munți” scris de d-l I. Russu, în care articol între altele se zicea că Ungurii asupresc pre frații de dincolo.

Acest articol a produs un fel de febră, ea să nu zic polemică.

Revista maghiară din Budapesta, intitulată „A magy pedagogiai Szemle” intră în într-un număr al său, orî mai bine zis, își exprimă dorința de a ști ce zice redacția revistei române de dincolo. „Convorbiri pedagogice” la acest articol... Nu știu încă ce va zice, și până ce nu vom citi, nici nu luăm sîrul polemicii cu revista din Budapesta, al cărei redactor face niște observări ce le vom da mai târziu cetitorilor noștri, și care observări sînt un fel de răspuns a unei scrisori deschise, în cari d-l Russu arată motivele pentru care noi Români avem niște păreri atât de slabe despre maghiari.

D-l Rîll, redactorul registei maghiare, este la tot cazul un om, cu care poți sta de vorbă, și pentru dragostea ce am simțio când am vedea estința dintre maghiari și români resoluată, crezând că prin discuție vom pute și noi limpezi ceva, ne rezervăm a ne ocupa în viitor cu această estință, mărghindua-ne a o trata în cerenl eurat cultural, și a ne abține pe cât se pôte de politică.

Așteptăm numai să se pronunțe și cei de la „Convorbiri”.

Red.

LITERATURA DE SPIRIT

ȘARADĂ

de D-nul N. Braza din Căzăpcești

Patru silabe mă compun
Că întâi de o citești
Un strigăt de pasăre găsești.
A doua citind'o iar,
De un pronume o să dai.
Penultima tot citind,
Partea primă veî afla un nume
De un mare oficer.
Cu ultima terminând,
Iarăși prima parte veî afla,
A unui mare vas plutind.
Și întrêga espresiuue
Dă numele vestit
A unei vechi cetăți din lume.

ȘARADĂ

de D-nul D. Izava din Cotordia

Ia
De voiți să mă ghiciți
In două părți mă împărțiți.
Partea întâi de veți citi
Productul unor animale veți găsi

IIa

Partea a doua iar citind,
Ceva sfânt veți pute afla.
Pe amândouă împreună recitind.
De un nume de țară veți da.

Deslegarea logogrifului D-lui Rozan, de la pag. 517, e ast-fel :

C	C-aru- l	L	NB. Pentru esactitate la arătarea persoanelor cari au trimis deslegări esacte, notăm acest logogrif și cele trei aritmogriفة următore cu No. de ordine. Ast-fel când vom dice mai jos cutare persoană a deslegat No. 1 se va ști că e logogriful, No. 2 e aritmogriful D-lui Reverénu ; No. 3 e aritmogrif. <i>Costică</i> și No. 4 e aritmogriful D-lui Popescu.
V	A-teu-a	A	
R	R- a -c	C	
V	A-rcu-a	A	
C	C- la -r	R	
V	A-lun-a	A	
L	L- a -c	C	

Deslegarea aritmogrifului D-lui Chr. Șt. Reverénu de la pag. 517 e acésta :

I I O J U R T N E P A V N I N I U M I
I
Iare
Zato
Omonin
Tabă
Un
Rai
Tines
Nicodim
Eti
Păstrăo
Alpi
Nor
Ignat
Metru
Unt
Lire

R O M Â N I S M Ū V I R T U T E

Deslegarea aritmogrif. de la pag. 465 este următoarea :

O	Constanța	A
O	Obrenoviț	T
S	Salonicu	U
L	Tătari	I
I	Icușar	R
O	Căprióră	A
V	Amsterdam	M

Deslegarea aritmogrifului geografic al D-lui G. I. Popescu (Căineni) de la pag. 565 a No. 11

S	Serbia	A
T	Liacov	V
V	Arechipa	A
L	Turnu-Măgurele	E
I	Iorc	S
N	Nucetu	U
V	Agades	C

Persónele cari au trimis deslegări esacte sînt următoarele :

• D-nii *I. Munténu* (Smulții-Covurlui), No. 2, *D. Patriciú* (București). No. 1, 2, 3 și 4; *I. D. Apostolénu* (Racovița-Dâmbovița), No. 2; *V. Stegariú* (Corod-Tecuci). No. 1, 2, 3 și 4. Afară de acesta trimisese și deslegarea aritmogrifului D-lui Irava, publicat în No. 7 al revistei, dar s'a perdut; *N. Beloiu* (Chiliele-Roman), No. 2, precum și șarada D-lui Stegariu cu aritmogr. D-lui Irava, dar s'a perdut; *Petrescu, At. Popescu, M. Niculescu, T. Reșén* și *C. G. Ionescu* (Jilavel-Jalomița), No. 2; *D. Irava* (Tutova), No. 2; *G. Stoirescu* (Talea-Prahova). No. 2, 3 și 4; *G. I. Popescu* (Căineni-Vălce), No. 2; *V. Mărculescu* (Conțești), No. 1 și 2; *V. Radovič* (Pleșești-Suceva) No. 2 și aritmogr. D-lui Irava din No. 7; *P. Topescu* (Hotărani-Romanați), No. 2; D-l și D-na *Stef. Teodorescu* (Buftea), No. 1 și 2; *M. Neculaú* (Văcăreni), No. 3; *C. Mircé* (Moinești), No. 2; *D. I. Bozianu* (T.-jiu), No. 1, 2, 3 și 4; *Ion Gr. Bosan* (Iași), No. 2; *M. Marinescu* (Galați), No. 3; *M. Moisescu* (Căsciórele-Ifov), No. 3 și 4; *C. Dumitrescu* (Prundeni-Vălce), No. 4; *S. Popescu* (Tonea-Jaloni), No. 3 și 4; D-l *I. Simionescu* (Cărlomonești-Tut). No. 3 și 4, D-rele *E. Florescu, M. Dumitrescu* și *F. Genescu* (Buc.) No. 1 și 3.

C O R R E S P O N D E N T A

D-lui *N. Beloiu* (Chiliele), mulțumiri pentru frumoasele cuvinte de laudă și încurajare ce ne adresați.

D-lui *V. Radovič* (Pleșești). Bine-voiți a trimite din nou toate proverbele culese.

D-lui *Stef. Teodorescu* (Buftea). Bine-voiți a repeta acele șarade.

D-lui *I. Protopopescu* (Fedeleşoiu-Feteu). Arătați ce anume No. n'ați primit. Primit abon. pe $\frac{1}{2}$ an.

D-lui *I. Dărvărianu* (Cotate, post. restantă). Vi să trimite prezentul No. de probă.

D-lui *M. Moisescu* (Căscióre-Ifov). Vi se retrimit No. 8 și 9, dar ne-ați trimis scrisórea neplătită.

D-lui *M. Lupescu* (Broșteni-Suceva). Sînt prú puține dicțóntorile trimise.

D-lui *Juncu Ghorghe* (Sc. norm.-Bériad) consimțim la propunere; dar cei 12 să trimiță o declarație iscălită de fie-care cu mîna sa și cu adresa viitoare.

D-lui *D. Ștefănescu* (Grindu). N'a fost loc, dar se va continua. De asemenea se vor publica și din descântecele trimise.

D-lui *I. Vasilian* (Trusești-B.) s'a regulat inserierea D-v.

D-lui *L. Paul* (bibliot. soc. Școala-nouă, Domnești-M.) Vi se trimite a. I legat.

D-lui *F. Florescu* (Moldoveni, pl. Oțu-jos, R.) Totă lumea suferă în satele neajunsuri de la poștă. N'avem ce face; de accia vă retrimis No. 8 și 9.

D-lor *A. Rădulescu* (Sibiciu) și *C. D. Stătescu* (Lopatari-Buz.) Vi se trimis No. de la 1-8 inclus.

D-lui *Fl. Mihăilescu* (Suseni-Arg.) Aveți dreptate, dar și noi, căci v'am trimis regulat numerile, dar ce să facem? Așa ne e poșta. Vă retrimis No. 10 și 11.

D-lui *P. Mohor* (Puești). Am primit pălăria ce mi-ați trimis și fabricată cu mâinile D-v. și ale copiilor. Nu obiectul și cu atât mai puțin valoarea lui mă mișcă pe mine, ci sentimentul de care ați fost însoțit, când v'ați gândit să mi-o oferiți și care sentiment mă măgulește pră mult, de care vă rămân îndatorat. În No. viitor puteți reproduce unele bucăți din scrisorica D-v. Până atunci te rog să primești pe de o parte mulțumirile mele, iar pe de alta cărticelele ce-ți trimis din *Mica bibliotecă Lumina pentru toți*, din care veți distribui câte una și școlariilor cari au lucrat la ace pălărie.

D-lui *N. Enciu* (Vetriș.) Vi se trimis No. 1, 2 și a. II. Mulțumiri p. laude.

D-lui *E. Iliescu* (Zlotești-R.) Vi se trimite No. de față și dacă vă va conveni ne veți scrie.

D-lui *Silorténu* (Budești). Se va publica în No. următor, după ce va confrunta cu colecția respectivă.

D-lui *Mih. Popescu* (Făurești-V.) Primiți mulțumiri p. frumoșele vorbe ce adresați redacției noastre, dacă 'n adevăr sînt sincere. Din ultimul articol s'a estras, cum vedeți, din primul nu s'a putut. Lipsa spațiului și ferela de a face personalități au fost cauza.

D-lui *I. Tudescescu* (Lipova-Banat). Cele trimise primite, când revista era gata. Din arăncătura de ochiu ce făcui peste ele, îmi formai opinia că ești un adevărat iubitor al propășirii poporului; căci nu te ai gândit ca alții să scrii lucruri de lor sau potrivite pentru învătăți; din contra ai scris abecedare și încă forte bune (deja la ediția 4^a) atât române, cât și germano-române după prescrierile pedagogice. De asemenea Socota. Ba ai cules și cânteculele Vicleimului, usate p'acolo. Altă-dată ne vom uita mai mult peste ele. Asemenea muncă merită respălată.

D-lui *M. Bunesca* (Sahaia-Tel.). Vi se trimis No. 3, 7 și 10.

S.S. Pr. St. Stoic.... (Bălăe....) Puteți trimite colecția de obiceiuri și credințe ale poporului român.

D-lui *Pana Constantinescu*, director la gimnasiul Cantemir, București, este rugat să-și plătească abonam. pe anul II, pentru care a n a primit revista.

P. S.—Din lipsa de spațiu n'am putut publica și numele persoanelor cari a răspuns abonam. de la apariția No. II. Vom face-o în numărul viitor.

TABELA

MATERILOR PUBLICATE ÎN REVISTA PEDAGOGICĂ

„LUMINA PENTRU TOTI“

În decursul

ANULUI 11^{lea} DE LA 1 IUNIU 1886 PÂNĂ LA 1 IUNIU 1887.

Numele persoanelor cari au colaborat acest an la redactarea revistei și numele persoanelor de la cari s'a publicat câte ce-va în revistă. Toate aceste nume sunt așezate aci în ordine alfabetică.

- Alexandri V. — *Tora* (poesie) publicată în No. 6.
Andreiescu N. — *Extrac*t din conferințele învățătorilor din Muscel, publicat în No. 4. — *Cetatea lui Tepeș* de la Căpățineni, pe riul Argeș, în No. 8.
Bălțeanu. — *Vești Erii-Bălțeanu*
Boldescu I. — *Notițe istorice asupra școlilor din Giurgiu și din Vlașca*, vești No. 5 și 7.
Buzoianu Dem. — *Ari'mogri'f g'ografic*, No. 3.
Buzescu D. C. — *Câte ce-va d'ale esamenelor și d'ale vacanțelor*, No. 1. *Lumină pentru toți*, No. 1.
B. P. † — *D'ale bisericeii: Un mitropolit și trei episcopi*, No. 7. — *Mărtea mitropolitului Calinic Miclesen*, No. 3.
Calmuschi C. — *Pesimistul* (poesie), No. 7.
Cantemir. — *Sentințe și maxime*, No. 4.
Constantinescu D-r. B. — *Discursul pronunțat la împărțirea premiilor de la Asilul Elena Dómna*, No. 5.
Convorbiri pedagogice. — *D-r. B. Constantinescu (reproducere)*, No. 10.
Diaconescu Pr. . . — *Din Pedagogie: Cum să facem pe eievi să pătrundă ce citesc*, No. 11.
Drăghicescu P. — *Sevemiri din copilărie (poesie)*, No. 10. — *Către virtute și Adesea mă gândesc (poesii)*, No. 11. — *Sen t (poesie)*, No. 12.
Dumitrescu E. — *Dăsnetul*, No. 12.
Dogaru C. — *Practica pedagogică Primul cerc de intuițiune. Școla*, în No. 5.
Edembał. — *Doi note bune D-lor Sturdza-Haret*, No. 10.
Encescu J. — *Sentințe și maxime din Cantemir*, No. 4.
Eni-Băltescu. — *În No 1: Însușințare însemnată — Cum învață Gertruda copiii săi, după Pestalozzi. — Șința pentru toți: despre hrană — Din pedagogia practică, educația simțului vederii. — Co espondențe, etc.*
În No. 2. — *Însușințare pentru unele din persoanele abonate — Monastirea Némțu. — Cum învață Gertruda copiii săi, după Pestalozzi. — Metodologia pedagogică: Cum trebuie să facă profesorul clasă cu școlarii? — Bibliografie — Din pedagogia practică, despre educația simțului auzului.*
În No. 3 — *Din pedagogia practică, tot despre educația simțului auzului. — Buletin oficial. — Împărțirea premiilor la o școlă rurală. — Pentru D-nii învățător: rurali (reproducere). — Din metodologia pedagogică: Cum trebuie să facă profesorul clasă cu școlarii. — Bibliografie despre una-sută-una*

fabule s'eu D-l G. Sion. — Cum învață Gertruda copiii s'ei, după Pestalozzi. — Apel către membrii consiliului general de instrucțiune în favoarea învățătorilor rurali. — Doctorul fără arginți contra lipsei de somn, (prelucrarea. — Notițe literare.

- In No. 4. — Orbi! ved' (reproducere). — Cum învață Gertruda copiii s'ei, după Pestalozzi. — Metodologia ped gogiuă: Cum trebuie să facă clasă învățătorul cu școlarii și anume despre disciplină. — Îngstintare importantă pentru cititorii revistei noastre. — Recolta anului 1886 (reproducere). — Băutorii de sânge din Neapol (reproducere). — Tot se mai găsește omenii ai lui D-șeu. — 25 milioane de soldați (reproducere).
- In No. 5. — Metodologia pedagogică: Cum trebuie să se facă clasă cu școlarii și anume despre disciplină. — Școlile și consiliul general de instrucțiune. — Recenziunea cărții *Notițe istorice asupra școlilor din Vlașca și Giurgiu*. — Buletinul oficial. — Corespondența.
- In No. 6. — Neapărata trebuință de o pedagogie educativă practică. — Cum învață Gertruda copiii s'ei, după Pestalozzi. — Buletinul oficial. — Corespondența.
- In No. 7. — Anul nou 1887. — Cum învață Gertruda copiii s'ei, după Pestalozzi — *Gazeta Săteneului* s'eu omni sfîncște locni. — P. S. S. Păr Partenie, episcopul Durării de jos. — Pedagogie educativă: Cea mai neapărată trebuință de educațiune. — Semne înveselitoare pentru școala poporului. — O școală nouă. — Tot se mai găsește omenii ai lui D-șeu. — Recenziunea cărții *Notițe istorice asupra școlilor din Vlașca și Giurgiu*. — Notițe literare. — Buletinul oficial. — Semne bune pentru industria română. — O carte recomandabilă a profesorilor s'eu calendarul școlii pe anul 1887 — O carte mult așteptată s'eu dicționarul latino-român, de D. Capilian. — Sfaturi folositoare relative la mănecrea cărnurilor. — Spirii franțuze. — Corespondența.
- In No. 8. — Școlile ateliere. — Metodologia privită din punct de vedere filosofic: Neapărata trebuință de metodă. — Pedagogia educativă: Cea mai neapărată trebuință de educațiune — Mulțămiri. — Principiile pedagogice ale lui Pestalozzi în cătici a marelui pedagog elvețian Roger Guimps. — Școala rurală și proiectul de lege asupra școlilor, prezentat de D. Sturdza, ministrul respectiv. — Fructe bune de lăuri. — O carte minunată pentru regenerarea României. — Alaus la notițe literare. — Apel. — Tot se mai găsește omenii ai lui D-șeu. — Corespondență.
- In No. 9. — Pedagogia educativă: Cea mai neapărată trebuință de educațiune. Cum învață Gertruda copiii s'ei, capul de operă pedagogic al lui Pestalozzi. Minunat, minunat de tot! (Despre propunerea D-lui N. Săruleanu, pentru înființarea unei societăți cooperative de consumare). — Compătimirea (un exemplu vrednic de imitat). — Tot se mai găsește omenii ai lui D-șeu. — Corespondență.
- In No. 10. — Gimnastica (d. p. D-r Debay). — Cum învață Gertruda copiii s'ei, după Pestalozzi. — Pedagogia educativă: Cea mai neapărată trebuință de educațiune. — Responsuri la unele întrebări. — Corespondență.
- In No. 11. — Metodologia privită din punct de vedere filosofic. — Industria în școlile sătești. — Cum învață Gertruda copiii s'ei, după Pestalozzi. — Higiena. — Minunat, minunat de tot! — Doctorul fără arginți (reproducere), pentru vindecarea anginei difterice și arsurilor. — Starea învățământului în România (exact statistica școlilor) reproducere. — Învățământul intuitiv în școlile începătoare. — Corespondență, etc.
- In No. 12. — Cum învață Gertruda copiii s'ei, după Pestalozzi. — Gașina, residența de vară a împăratului rusesc (reproducere). — Sfaturi folositoare. — Geografia intuitivă. — Semne de înaintare. — Metodologia privită din punct de vedere filosofic. — Necazul și veselia (reproducere). Vorbe bune pentru D-șii Sturdza-Haret, etc.

Florențiu M. C. — Despre origina ouălor roșii, în No. 10.
G... (Prahova. — Cădrea frunzelor din Mil' Voz, în No. 5.

- Juveral.** — Bibliografie, în No. 1. — Curier bibliografic, în No. 5. — Schițe de pedagogie rațională, în No. 6. — Învățământul muzicii în școlile secundare, în No. 7.
- Lazăr P. Ion.** — O cestiune pedagogică: Nu desmerdați copiii, în No. 9.
- Liveșanu N.** — O spovedonie, în No. 1. — Impresiile produse de conferințele învățătorilor din Vâlcea, în No. 4. — Rola societății române, în No. 9.
- Maria...** — Instinctul de mamă la vrăbiu, în No. 11.
- Mercur.** — Ateneul Român, în No. 10.
- Mihăilescu A. M.** — Relele ce bântuie adî societatea română (divorțul, celibatul, concubinatul, etc.), în No. 4, 5 și 7.
- Părvulescu N.** — Educatorul și omenirea, în No. 5.
- Pavelescu D.** — Șese cugetări, în No. 11.
- P. H.** — Învățătorul față cu autoritatea comunală, în No. 6. — Școala rurală și învățătorul e. față cu obstacolele ce întâmpină, în No. 2 și 3.
- Popescu At. (Brăila).** — Grădinile de copii, în No. 12.
- Popescu Pr. Al.** — Studii pedagogice (sinceritatea), în No. 6. — Viitorea sîrtă a școlilor sătești, No. 7 și 8. — Educația copiilor, No. 10 și 11.
- Popescu A. G. (Dăna).** — Dați-mi aripi (poesie), No. 11. — Ivirea Primăverei, No. 2.
- Radovicî V. (Pleşesc).** — Cimilituri, No. 3. — Maxime și cugetări, No. 8 și 9.
- Reteganu Pop.** — Bonaparte (poesie populară, culesă de la Galini Moldovan) No. 9.
- Reverénu Chr. Stef.** — Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți omeni mari, în No. 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10 și 11. — Învățământul intuitiv (lecții făcute cu copiii începători), No. 2. — Conăcările, orașie, No. 2. — Instrucția femeii, No. 3. — Cântecul păstorului Istro-român, cântec Macedo-român, în No. 4. — Rola mamei în educația fetelor, No. 7 și 8. — Colindă; cântec popular (fôe verde ațărăș), No. 8. — Femeia lezeșă (poesie populară), No. 11. — Plugășorul, No. 7.
- Rozan Ion Gr.** — Lumea (poesie), No. 9. — S'a dus (poesie), în No. 11.
- Rusu Ion.** — Studii pedagogice: simțurile estetice și formarea lor în școlă, No. 1 și 4. — Ceva de peste munți, No. 4. — Cronică teatrală, No. 6, 9, 10. — Ateneul român, No. 7, 9. — Bibliografie, despre geografia Mehedințului de D-nu Stăncescu și despre poetul Sorănu, No. 7. — Schițe din istoria pedagogiei, în No. 8, 9, 10, 11 și 12. — Omul sînțesece locul, în No. 10. — Notițe literare, în No. 7, 8, 11 și 12.
- Slăniceanu Al.** — Albumul vieții (poesie), No. 7. — Nihil (poesie), în No. 11.
- Socrate, junior.** — Maxime și cugetări, No. 3.
- Șonțu Al.** — Către mamă (poesie), No. 1.
- Stoicescu G.** — Datinsle și credințele poporului, No. 3, 7.
- Stoicescu Pr. St.** — Proverbe (culesse), No. 1. — Cântec popular. Descântec diniele, No. 2. — Dorul inimii (poesie populară), No. 10. — Gigmond craiū din Fagăraș (poesie populară), No. 12.
- Stefănescu D. (Grindu).** — Apicultura sau creșterea albinelor, No. 3, 4 și 6. — Românisme, No. 7.
- Stu dza D.** — Discursul pronunțat la școala de Institutori, No. 6.
- Trifulescu D.** — Proverbe și Sentințe morale, No. 1. — Creșterea gândacilor de mătase și aritmogrif, No. 1.
- Vurtejan.** — Șa ade, No. 1, etc.

NB. — Sunt și alte persoane cari au trimis câte ceva, dar cari ne scapă acum din minte.

TABELA MATERIILOR

CUPRINSE ÎN REVISTA «LUMINA PENTRU TOȚI» ANUL I.

Apărută de la 1 Iuliu 1885 și până la 1 Iuliu 1886.

I. Pedagogie și metodologie

Pedagogia. — Educațiunea. — Învățământul intuitiv. — Flórea, lecția I de învățământ intuitiv. — Surdo-muții și metoda d'a'î face să vorbească. — Pestalozzi. Ceva despre pedagogia lui Pestalozzi. — Cum învață Gertruda copiii săi, (capul de operă pedagogică a lui Pestalozzi). — O aruncătură de ochiu asupra Educațiunii. — Mincé, lecția a II de învățământ intuitiv. — Pedepsele copiilor. — Scrierea și citirea. — Ceva despre J. J. Rousseau, despre metoda lui și a lui Pestalozzi; încă ceva despre J. J. Rousseau — Metodele de învățământ. — Cubul, lecția III de învățământ intuitiv. — Sfera, cilindrul și cercul, lecția IV de învățământ intuitiv. — Studiū pedagogic. — Despre caracter în genere. — Formarea caracterului. — Pedagogie practică, educația simțurilor (gustul, mirosul). — Disciplina în școlă. — Cestiunea pensionatelor. — Școlile din punctul de vedere igienic. — Sentințe pedagogice. — Învățătorul rural. — Încă ceva despre pedepse

II. Învățătorul și școlă

Staree școlilor noastre. — Școlile sătești din jud. Ilfov. — Școlile sătești și congresul didactic. — Suferințele școlilor sătești. — Distribuirea premiilor de la Bêrlad. — Școlile din China. — Școlile din Macedonia. — Școlile populare. — Câte-va vorbe asupra școlilor sătești. — Câte-va cuvinte asupra proiectului de lege al D-lui Sturza. — Învățători buni nedreptățiți. — Proteste contra proiectului de lege al D-lui Sturza.

III. Literatura.

Poesii. — Prosă. — Poesii populare. — Maxime.

IV. Biografiile ómenilor mari

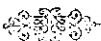
Carmen Sylva. — Davila.

V. Bibliografi saū dări de sémă de publicații.

Un pas înainte în istoria României. — Știința și economia politică. — Economia națională. — Geografia de Clasa II primară. — Reviste literare de dincolo de Carpați. — O carte, (Datoriile soldatului). — Conferința D-lui Jipescu. — O critică folositoare multor persoane, dar pentru puțin înțelesă. — Anunțuri bibliografice.

VI. Felurite lucrări.

Prospect. — Apel. — Doctorul fără argint. — La mormântul anului 1885 și la pragul lui 1886. — În memoria lui G. Lazăr. — Discurs ținut la Ateneu. — Românismul. — Tot se mai găsesc ómeni ai lui Dumnezeu. — Vestii mângăetóre. — Ce să facem pentru cultura țeraului? — Studiul naturei. — Obiceiuri albaneze. — Stareea economică a României. — Inaugurarea statuei lui G. Lazăr. — Acum e timpul oportun. — Către cititorii. — Creșterea albinelor. — Diverse. — Șarade, enigme, ghicitori, etc.

F. B.

EDUCAȚIUNEA

PENSIONAT DE BĂEȚI

AL LUI

ENIU BALTĂNU

BUCURESCI

CALEA MOSILOR, 138

IN ACEST PENSIONAT SE PRIMESC :

Școlari Interni, Externi și Demi-interni
pentru clasele

PRIMARE, GIMNASIALE ȘI COMERCIALE

Acest pensionat este aprópe de școléle comerciale, de liceul Mateiú Basarab, de gimnasiul Lazăr și de gimnasiul Mihaiú Bravul.—Pensionatul acesta *a probat cu șapte*, că știe să'și facă datoria in conștiință.

Anul acesta am încercat să fac clașa I gimnasială in pensionat, numai cu puțin școlari cari depun examen inaintea comisiunii ministeriale.

Școlarii sint obligați să vorbescă limba *francesă*.

Succesul dobândit de acest pensionat, a silit pe direcție să adauge neîncetat camere, așa că acesta e al treilea an și numără peste 80 școlari. Anul acesta adăogându-se încă două salóne, mai sint câte-va locuri vacante.